

Молода Україна

журнал українського демократичного молоді

РІК ВИДАННЯ XV

КВІТЕНЬ — 1965 — APRIL

ч. 122

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ :

О. Г-ка: Вічне; І. Калинець: Писанки; С. Голубенко: Володимир Сосюра не живе; Волод. Сосюра — вірші; О. Коновал: "Молода Україна" в сорілений рік ОДУМ-у; Віталій Коротич: Життя; Проф. І. Губаревський: Світоглядовий контур Івана Багряного крізь призму його роману "Маруся Богуславка"; Ігор Шанковський: Чорне море; М. Битинський: Великий державний герб; Олесь Бердник: Зустріч над прірвою; Л. Пелькіна: Творіння геніяльного пеңзля; В-м: Я і мої предки; З одумівського життя і праці; З біографії слів тощо.

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Є. Федоренко

Редакція в складі:

Я. Білінський, О. Валер, О.
Коновал, М. Лебединський, Л.
Ліщина, Л. Павлюк, П. Родак,
О. Сандул.

Адміністратор: В. ПАВЛЮК.

Статті, підписані прізвищем
або ініціалами автора, не зав-
жди відповідають поглядам
редакції.

Умови передплати в Канаді:

За 6 чисел (півроку) \$2.00, за

12 чисел (один рік) \$3.50.

В США та інших країнах за
12 чисел — \$4.00.

Ціна окремого числа 35 центів.

MOLODA UKRAINA

(Young Ukraine).

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Com-
mittee of the Ukrainian Democ-
ratic Youth Association.

President: E. FEDORENKO

Адреса:

MOLODA UKRAINA,
Postal Station "E", Box 8
Toronto, Ont., Canada

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Австралії:

Mr. S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

В Аргентині:

"Rada"
Av. J. M. Campos 556,
San Andres, F. C. Mitre
(Bs. As.), Argentina.

В Англії:

Mr. A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11. — England.

У Франції:

Mr. N. Grouchetsky,
33, Rue Roque de Fillol,
Puteaux, Seine, — France
K-to: Paris CC 11.087.11

Звернення до українського громадянства в справі придбання оселі ОДУМ-у

Головна Управа ОДУМ-у США звертається до всього українського громадянства, якому дороге майбутнє нашої молоді, допомогти ОДУМ-ові набути оселю.

15-ти річчя існування ОДУМ-у показало, що брак власної оселі є найдошкульнішою перешкодою в діяльності ОДУМ-у в літній час. Шукаючи шляхів до зміцнення і розбудови нашого об'єднання, зокрема Юного ОДУМ-у, ГУ ОДУМ-у США знайшла відповідну оселю, що надається для виховно-відпочинкових цілей.

Оселя в гарній гірській околиці, має 60 акрів землі, на якій є три будинки на 40 умебльованих кімнат разом, будинок-кухня з повним устаткуванням, три бангало, басейн для купання, озеро та ліс. Оселя знаходиться в околиці Алстер Гайтс, в штаті Нью Йорк, коло 70 миль на північний захід від міста Нью Йорку. Через оселю протікає річка. Ця оселя буде ідеальним місцем для таборів, фестивалів, пікніків та місцем відпочинку для молоді та старшого громадянства.

Остаточні формальності купівлі оселі є наприкінці полагодження.

Знаючи шляхетне ставлення українського громадянства до молоді, майбутнього нації, звертаємося до Вас з ширим проханням допомогти нам своїми пожертвами на оселю.

Просимо надсилати пожертви на нижче подану адресу або складати на руки збирщиків у Вашій місцевості за що будемо широко вдячні.

Адреса:

ODUM RESORT KYIV
5720 N. 12th Street — Philadelphia 41, Pa.

Відповідальні за придбання й утримання оселі ОДУМ-у "Київ":

Мужі довір'я (Trustees):

Іван Ваць — голова, Антін Філімончук — секретар, Семен Лободенко — скарбник.

Управа Директорів: Іван Гладун — голова, Євген Кальман — 1-ий заступник, Павло Шепель — 2-ий заступник, Антін Філімончук — секретар, Семен Лободенко — скарбник та Володимир Жибурт — господарський референт.

Директори: Юрій Білоус, Андрій і Микола Ваць, Олексій Воскобійник, Василь Григоренко, Петро Гурський, Марія Євсевська, Данило Завертайло, М. Іваницький, Дмитро Корнієнко, Олексій Коновал, Петро Матула, Іван Павленко, Євген Піддубний, Михайло Семенець, Микола Степаненко, Константин Степовий, Іван Свириденко, Петро Стокальський, Євген Федоренко, Ольга Філімончук та Валентина Шепель.

З висловом подяки і правдивої пошани

ГОЛОВНА УПРАВА ОДУМ-у США

НА ПЕРШІЙ СТОРІНЦІ ОБКЛАДИНКИ:

Одумівки з Торонто — Оля Романенко й Гая Максимлюк

Вічне

Темна ніч. У важкій задумі застигли стрункі кипариси, схилили віti розлогi кедри та оливи, пахучий подих затаїли магнолії. Стихло стрекотання невтомних цикад і замовкли голоси нічних птахів. Мовчала жалобою оповита земля.

Христос молився.

В нестерпній тузі, передчуваючи прийдешні муки, благав Всевишнього:

— Боже мій! Плоть моя немощна і дух підупадає... Поможи мені!..

Словнений смертельної скорботи, припадав лицем до землі:

— Отче мій! Якщо можеш, пронеси чашу цю повз мене...

Він знемагав у тяжкій боротьбі духа і тіла, знеможеного страхом. Кривавий піт зрошуував високе чоло і важкі краплі його скочувались долоду.

— Укріпи мене, Господи, дай силу призначенню прийняття...

І зміцнений молитвою дух переміг кволість людського тіла.

— Хай буде так, як хочеш Ти, мій Отче! — покірний Вищому велінніс, промовив твердо і з колін підвісся.

Мовчала ніч. Пітьмою вкриті марили сади. Під вітами густими спали учні, поборені непереможною дрімою.

Ішов примирений, замислений.

Тонка жіноча тінь раптово стала перед ним.

— Учителю, це я, Марія із Магдали, — стрижено шепнула, — Тебе шукають воїни, тікай мерцій!..

— Куди втечу від Того, що послав мене?

— Великі тортури чекають на Тебе, Ісусе!..

— Безмірно малі вони перед Вічним.

— Вони заб'ють Тебе... — доводила розплачливо Марія.

— Чи ж може хто убити духа живого? — запитав.

— О, Вчителю, — благала, схиляючись до ніг Його, — коли залишиш нас, як житимем самі?.. Хто стане в обороні нас, знедолених! Без Тебе

погасне світло, що запалив Ти у людських серцях... Живи для нас... тікай, рятуйся!

— Не плач. Маріє, я вернуся, устану з мертвих, як прирік мені Отець Небесний.

— Змордований, холодний, мертвий, як можеш Ти ожити? — розкяяна ридала грішниця.

— О, слабодуха жінко, яка ж хистка ще віра є твоя! Поглянь сюди, — і Він узяв яйце з гнізда в кущі. — Зараз воно холодне й мертвє. Та пташка не втрача надії, що з нього вийде пташеня. Вона глибоко вірить в це й любовно гріє його своїм маленьким тілом. І віра та, зігріта палким чуттям, породжує нове життя. А чи ж людина кволіша від пташини? Як вона, глибоко й непохитно вір у ясне прийдешнє. І коли любов твоя велика зогріє віру цю, налє її ущерть вином червоним серця, тоді для тебе нове життя засяє ясніш від сонця. Кожну справу ти починай із вірою й любов'ю. Істину бо говорю тобі: віра твоя врятує тебе. Але мертві вона без дії, без любові.

Марія вражена притисла до грудей яйце, а Христос пішов назустріч Приреченому.

**

І сталося...

Останній стогін зірвався з засмаглих уст Христових... Поникла голова в терновому вінку...

Тоді завіса в храмі розірвалась згори донизу, земля стряслася, розкрилися могили і вийшли мертві з них. Страхом підтята упала ниць сторожа і кликала:

— Востину, Він Син був Божий!

Скорботно заломивши руки, зомліла Пречиста Мати, апостоли у розпачі роздерли одяг свій і Марія крізь зливу сліз дивилася на Того, хто перший між людьми сказав їй тепле слово, сестра. Воно, як найсолідніший спів бринить в її грудях, що гріють яйце, останній дар Його.

Коли Розп'ятого зняли з хреста і поховали, одна вона в розпуку не вдалася, бо вірила у во-

3 нагоди світлого свята Воскресіння Христового шлемо найкращі побажання
та привітання всім нашим Співробітникам і Читачам.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Редакція й Адміністрація “Молодої України”

скресіння. Словом віри в нове життя підтримувала занепалих духом апостолів і вірних.

— Він воскресне! Він воскресне! — Так потішала всіх навколо.

І люди, запалені її словами, чинили діла любові й милосердя.

На світанку третього дня прийшла Марія до гробу Ісуса. Там янгола побачила вона. Як блискавка було його обличчя і одяг білий, як вишневий цвіт.

Марія затремтіла, а він сказав:

— Не байся, знаю, ти шукаєш розп'ятого Ісуса. Його немає тут — Він воскрес, як заповів. Іди і подивися на місце, де лежав Він.

Марія ступила до гробу. Він був порожній, тільки саван білів на камені. Схилилася над ним побожно і слізми радости скропила.

Раптом відчула ніжне тепло на грудях. То яйце, зігріте вірою, запломеніло. Огорнута ясною радістю, легкою ходою пішла Марія назустріч Матері Святій, несучи яйце червоне і благовістуючи:

— Христос воскрес!

О. Г-ка

Ігор КАЛИНЕЦЬ*)

ПИСАНКИ

Виводить мама дивним писачком
по білому яйці воскові взори.

Мандрує писанка по мисочках

із цибулиним золотим узваром,

з настоями на травах і корі,

на веснянім і на осіннім зіллі —

і писанка оранжево горить

у філіграннім сплеті ліній.

То вже вона як дивовижний світ,

то вже дзвенить як згусток сонця,

буяють буйно квіти у росі,

олені бродять в березневім соці.

І стилізовані сплітаються сади

у масів густих обрамлень,

мереживом найтоншим мерехтить

геометричний космацький орнамент.

...І я поплив у світ дитячих мрій,

на білі колискові оболоні:

котились писанками із гори

ясні сонця у мамині долоні.

С. ГОЛУБЕНКО

ВОЛОДИМИР СОСЮРА НЕ ЖИВЕ

Українське письменство на рідних землях за останні місяці зазнало кількох тяжких втрат. Слідом за Максимом Рильським, одним з найбільших українських поетів сучасності, що 24 липня 1964 року скінчив свій життєвий шлях, 30 вересня того ж року відійшла талановита письменниця, авторка історичного роману з козацьких часів "Людолови" Зінаїда Тулуб.

І ось 8 січня 1965 року помер найніжніший лірик, співець найшляхетніших людських почуттів кохання, дружби і гарячої любові до рідного краю, поет Володимир Сосюра.

Володимир Сосюра народився 6 січня 1898 року на станції Дебальцево на Донеччині в шахтарській родині. Дитячі й юнацькі роки його пройшли серед великих нестатків. Змалку, змушеній заробляти на хліб, юний Сосюра збирав вугілля на шахтах, бив щебінь, працював у бондарському цеху, а в двадцять років став телефоністом на місцевому заводі. Влітку він працював, взимку вчився, але в 1915 році, після смерті батька, мусів залишити науку і допомагати матері, що мала восьмеро дітей.

Ще в ранньому віці Сосюра захопився літературою і піснями, які відіграли важливу роль в пробудженні його поетичного хисту. Найбільше враження справили на юнака твори Шевченка і Шіллера. Складати вірші почав з 14-ти літ, а друкуватися — з 1917 року в бахмутському і лисичанському часописах.

З розгортанням революційних подій на Україні, мріючи про кращу долю народу, романтичний юнак в 1918 році бере участь у робітничому повстанні проти німецьких окупантів, яке і привело його до армії Директорії УНР:

І пішов я тоді до Петлюри,
Бо у мене штанів не було.
Скільки нас отаких біля муру
Од червоної кулі лягло

пише сам поет. У лавах 3-го Гайдамацького полку Сосюра брав участь у боях проти червоних москалів. Був він і в Галичині, де вчився в старшинській школі УНР. Пізніше попав у полон, де, не маючи іншого виходу, "добровільно" вступив до Червоної Армії і далі воював проти Деникіна, поляків, Петлюри й Махна. В 1920 році він стає членом комуністичної партії.

Демобілізований в 1921 році, Сосюра переїздить до Харкова, де включається в літературне життя разом з В. Елланом-Блакитним, І. Куликом та іншими. В 1927 році він стає членом ново-

*) Ігор Калинець народився 1939 року в місті Ходорові на Львівщині. В 1961 році закінчив Львівський університет (філологічний факультет). Працює нині у Львівському обласному державному архіві. "Писанки" з його першої книги, підготовленої ним до друку.

створеної Всеукраїнської Спілки Пролетарських Письменників.

Політичні переконання та ідеали Сосюри, хоч і був він комуністом від 22-го року життя до самої смерті, потребують глибшого вивчення. Можливо, молодечий порив, переконання, що перемагає завжди правда, штовхнули його, як і Хвильового та багатьох інших, на шлях ідеалізації "Загірних комун", у яких він вбачав омріяне відродження рідної України. Наступні пореволюційні роки показали інше. Про своє розчарування поет писав:

Оддзвонила давно революція.
Чую, чую — бетони кричать...
І нікому тепер не молюся я,
І запеклася на серці печать.

Але, ставши вже знаним поетом, він не міг повернути назад. Не треба також забувати обставин, серед яких жив і творив поет, де уряд диктував письменникам не лише форму, а й зміст творів. Тих же мистців, які не корилися і клали своє перо, піддавав жорстоким репресіям. Не диво, що під тим урядовим і партійним тиском Сосюра мусів писати похвали урядові, хоч в душі мав зовсім інші переконання. У поемі "Два Володьки" він з розpacем пише про своє душевне роздвоєння, про боротьбу, яку зводять у його душі "комунар" і "націоналіст".

Довго, довго я був
із собою в бою...
Обсипалось і знов
зеленіло в гаю,
пролітали хвилини, як роки...
Рвали душу мою
два Володьки в бою,
і обидва, як я, кароокі,
і в обох ще незнаний
невиданий хист
— рвали душу мою
комунар
і
націоналіст...

Ця боротьба не раз викликала у нього такі думки:

Скільки раз я хотів
за нестриманий гнів,
і за дум чорні лебеді й круки,
взявши мавзера темного в руки
(щоб надворі летіли сніжинки,
коли небо сліпе і рябе), —
поставить себе
до
стін-
ки.

Ким Сосюра був справді — розсудить Історія. Оглядаючи довгий і нерівний творчий шлях поета, не можемо не відзначити його великого поетичного таланту, що розкривається в численних ліричних творах, як і багатьох характерних рис, що позитивно відрізняють Сосюру від його сучасників, які писали суто пропагандивні твори,

переказуючи в римах партійні та урядові постапови і передові з центральних газет.

Так ніхто не кохав. Через тисячі літ
лиш приходить подібне кохання.
В день такий розквітає весна на землі,
і земля убирається зрання...
Дише тихо і легко в синяву вона,
простягає до зір свої руки...
В день такий на землі розквітає весна
і тримтить від солодкої муки...
В'яне серце мое од щасливих очей,
що горять в тумані наді мною...
Розливается кров і по жилах тече,
ніби пахне вона лободою...
Гей, ви, зорі ясні, тихий місяцю мій...
де ви бачили більше кохання?
Я для неї зірву Оріон золотий,
я — поет робітничої рані.

Ціла творчість Сосюри просякнена надзвичайною щирістю, ніжністю і людяністю, а невичерпною темою її — любов до рідного краю, до його народу. Треба зазначити, що в перші роки советського режиму на Україні, коли про красу майже ніхто не зважувався писати (за винятком неоклясиків та ще кількох поетів), замінивши це барабанною тріскотнею про викорчування ворожих недобитків, про клясову боротьбу і світову революцію, Сосюра, один з небагатьох на той час, високо підніс теми краси, ніжності, кохання і дружби, оповиті барвистим українським кольоритом.

Не шуми про минуле, тополе,
за вікном у ранковій імлі.
Скоро прийде весна, і у поле
знов покличуть мене журавлі.

З ніжним серцем, самотнім і чулім,
до села я прийду, прийду.
Будуть солодко віять минулим
білі яблуні в нашім саду.

Сосюра також захоплювався минулим України і створив поеми про Мазепу, подаючи його образ цілком протилежний концепції советських істориків, та про Тараса Трясила.

— Я так люблю твої дороги,
моя Україно сумна!
Ти на груді моїй, мов рана...
О, як залізно вірю я,
що час визволення настане,
і шабля золота моя,
Мазепи, гетьмана Івана,
над трупом ката засія!

На руйнування українського села в роки колективізації відгукувувся він повною суму і трагізму збіркою "Серце", що була негайно сконфіскована. Відчуваючи над собою страшний тягар урядової цензури, бачачи, як багато його колег впали жертвами репресії за свої твори, він писав вірші на накинутій йому темі, віддавав дань кесареві. Проте, навіть і тоді, він де тільки міг, хоч і в нечисленних поезіях, розкривав свою любов до України, оспіував красу її природи,

наближуючи свої вірші до ритму і розмірів прекрасної української пісні.

В небі жайворон кружляє,
піснею дзвенить.
Далечінь моя безкрайя,
сонце і блакить!

В небі хмарка пурпурова
ліне і сія.
Гей, ти, поле колоскове,
Молодість моя!

Мріє гай, і вітер віє
бархатним крилом.
Підняли блакитні вії
vasильки кругом.

Щось шепочутъ тихо трави.
В далечінь руду
босоногий і смуглівий
я іду, іду...

Коли в роки війни 1941-1945 рр. послаб цензурний тиск і уряд старався піднести підупалий патріотизм народів, пробуджуючи любов до рідної землі, Сосюра своїм незрівняним віршем "Любіть Україну", як ніхто інший з тогочасних українських поетів, що перебували в таких самих обставинах, як і він, заманіфестував свою любов до рідного краю, ще раз ствердживши, що він для нього найдорожчий за все. Згодом за цей вірш зазнав він жорстокої критики, але залишився вірним собі і по закінченні доби "культу особи" створив багато нових захоплюючих творів сповнених невгласимої любові до України. Поруч з віршами на програмові теми про післявоєнну відбудову, мир, Кубу, випуск супутників і полети космонавтів, він писав суто ліричні поезії, оспівуючи в них красу духового світу людини, її почуття дружби, кохання, вірності.

Страшні удари й переслідування, які зазнав Сосюра за свої поеми "Мазепа" і "Тарас Трясило" за збірку "Серце", за вірш "Любіть Україну" та інші твори часів війни, свідчать, що, нагородженому багатьма орденами і преміями, співцеві жилося не легко і це могло спричинитися до внутрішнього перегляду його позицій.

У всіх своїх високохудожніх і щиріх творах Сосюра виявив себе насамперед українцем, для якого найдорожчим скарбом у світі є його країна, незрівнянною красою якої він ніколи не може напилуватися, і за долю якої болить його серце. За це його твори люблять і цінять українці на рідних землях і поза її межами. Багато його ліричних віршів покладено на музику, і їх співає українська молодь дома і на чужині. Покійний композитор М. Фоменко написав музику до слів "Любіть Україну", і тепер цей твір часто виконують на українських академіях в країнах Західу.

Поета нема — замовків український "соловейко", але ще довго бринітимуть в наших серцях його вірші повні незрівняної краси й ніжності.

Час не зітрے його поезії зі сторінок української літератури.

Володимир СОСЮРА

**
*

Прилетять журавлі. Я вже чую їх крик
угорі у вечірню годину.
В шумі теплому трав, сяїві тихому рік
прилетять журавлі на Вкраїну.

А вона усміхнеться буянням вогнів,
зацвіте молодими садами,
мов троянда сама... серце зілле свій спів
з солов'їнами щастя піснями

Сніг летить, сніг летить, і од білої мли
моїм думам немає упину.
Сад мовчить, сад мовчить... все чекає, коли
журавлі прилетять на Вкраїну.

1955

**

Люблю я слухати у полі
пісні дівочі на зорі,
коли гіллям своїм тополі
хмарок торкають угорі.

Коли пливуть вечірні тіні
й п'янить повітря. як вино,
а небеса, як очі сині,
які люблю я так давно.

Ще день не вмер, а вже у сині
хтось розкидає янтарі...
О вечори на Україні,
о слізозі щастя на зорі!

1955

**

Моторів гул і перехожих кроки,
Каштанів шум... Це — вулиця моя.
Од дум ніяк заснуть не можу я,
коли її нічний обгорне спокій.

Здається, знов машина прогула
й замовкла десь поволеньки за рогом...
А тіні бродять край мого чола,
то тіні сну... Нема кінця тривогам.

Як степ безмежний, спомини встають,
Я ж повернутъ не в силі дні минулі.
І топчу порох ніженьки манюлі,
і ще далека їх незнана путь.

А карі очі дивляться у даль,
втирають піт смугліві рученята.
А десь село, тини, бабусі хата,
очей і зморщок золота печаль.

Я бачу знов далекий полустанок
і рейки, рейки, рейки без кінця,
де ми на кулі понесли серця...
Загув мотор, прийшов рожевий ранок.

I. IX. 64.

О. КОНОВАЛ

"МОЛОДА УКРАЇНА" В ЮВІЛЕЙНИЙ РІК ОДУМ-у

Місяць квітень — є місяцем журналу ОДУМ-у "Молода Україна". Все членство одумівської родини в цьому місяці мусіло б збільшити число передплатників, а філії ОДУМ-у США і Канади влаштувати імпрези на пресовий фонд журналу. Але головне для нас це те, що "Молода Україна" журнал ОДУМ-у, байдорим кроком входить в 15-ий рік свого існування. А це для ОДУМ-у небуденна річ. Розпочинаючи видавати "Молоду Україну" в листопаді 1951 року, як часопис української демократичної молоді, голова ОДУМ-у Канади Мар'ян Дальний в першому числі журналу, в своїй статті "ОДУМ перед новим етапом" писав: "Поява "Молодої України" свідчить, що одумівці знають вагу свого друкованого слова. Ми віримо, що живе і сильне друковане одумівське слово роздмухає новий огонь в серцях української молоді, для якої ідеали демократії, гуманності й поступу ніколи не були порожнім звуком. Сподіваємося, що аматори старої і новоприбулої, східняцької і західняцької, православної і католицької та їм подібної емігрантської проблематики, не знайдуть поживи на сторінках одумівських видань. Не знайдуть поживи в них і ті наші друзі, які через лінівство думки не вирвалися ще з полону тріскотливих фраз, готових лозунгів та шабельонових закликів. Немає бо жадної фрази, лозунга чи заклику, щоб іх не скомпромітували б ще чужій свої, праві й ліві тоталітаристи, будь вони з-під стягу "Пролетарів усіх країн", чи з-під стягу "Свободи народам і людині".

"Молода Україна" почала входити 1951 року в Торонті, спочатку як газета ОДУМ-у Канади. Редактором був Борис Олександров. Після двох чисел "Молода Україна" перейшла на менший формат журналу та стала журналом цілого ОДУМ-у. Для полегшення одумівських справ з США до редколегії додано Степана Вербовата.

У кінці 1952 року "Молода Україна" стала входити один місяць у Торонті, другий у Нью Йорку. Канадійське видання редактував Б. Олександров, як головний редактор, а Мар'ян Дальний — заступник, американське видання — редактував Володимир Дубняк. Після 5-ох чисел Нью Йоркської "Молодої України" у жовтні 1953 року американське видання припинено. Від ОДУМ-у США в редколегію увійшов О. Смолянський і від того часу "Молода Україна" місячно входить тільки в Канаді. Кількість сторінок журналу мінялась від 38 до 60. З 20 числа 1955 року формат "Молодої України" збільшився і таким лишився й по сьогодні.

З вересня 1955 року редактором був Мар'ян Дальний, а в редколегію входили Ярослав Білінський, Борис Бородчак, Петро Гурський, Юрій Мартинюк і Я. Семотюк. У квітні 1957 року з

37 числа журналу редактором став Борис Олександров, який редактував журнал до 88 числа. До редколегії окрім більшості попередніх членів увійшли ще Євген Федоренко, Н. Тусюк, Павло Лимаренко та Вадим Вакуловський.

З січня 1962 року редактором був Іван Пишако. Він видав чотири числа. Після нього головним редактором став Мар'ян Дальний. До редколегії увійшли нові особи: Олексій Коновал, Леонід Ліщина, Михайло Лебединський, Петро Родак та Олег Сандул. Короткий час (110-113 числа журналу) редактував довголітній редактор Б. Олександров, після нього головним редактором був блаженної пам'яти Павло Степ. З часу смерти П. Степа редактором є син його Микола Гавриш, а на місце відійшовших з редколегії добрano Олега Валера і Леоніда Павлюка.

"Молода Україна" впродовж свого існування поміщала матеріали на виховні теми, літературні, ідеологічні, матеріали з української історії, географії, літератури, мистецтва і культури. Поміщала передруки поезій і коротких оповідань та нарисів молодих підсоветських українських поетів та письменників. Подавала вістки про життя з України, репортажі і хроніку з праці філій ОДУМ-у, гумор, рецензії на книжки й ін.

"Молода Україна" впродовж років гідно і високо несла стяг ОДУМ-у. На її сторінках висвітлювалися державно-творчі здобутки демократії, засвоєння яких має для українців поза межами батьківщини величезне політичне значення в боротьбі за свою незалежність. Неодноразово наспівтувалися неоправдані недотягнення в українському політичному житті на еміграції. Зверталось увагу на отаманщину та провінційність відносно єдиного українського правопису та багато інших проблем, які турбували й турбують думаючу молодь. Об'єктивно наспівлюючи нашу славну минувшину, в журналі приділено велику увагу історичній тягlosti уряду

**Філія ОДУМ-у в Чікаго влаштовує
в СУБОТОУ 15-го ТРАВНЯ 1965 р.
ВЕСНЯНУ ОДУМІВСЬКУ ЗАБАВУ**

в залі Катедри св. Володимира.

**Гратиме найкраща українська оркестра
Чікаго — Вол. Чижика.**

Початок о 9-ій годині вечора.

Всіх запрошуємо.

ВІТАЛІЙ КОРОТИЧ

5-го березня цього року любителі поетичного слова зустрілися з поетом Віталієм Коротичем, який зараз перебуває в Канаді.

В. Коротич належить до числа найталановитіших молодих українських поетів на рідних землях, як от: Ліна Костенко, Микола Вінграновський, Іван Драч, Василь Симоненко та інші.

Поезії В. Коротича вражаютъ філософським мисленням, стисливостю вислову, оригінальністю образів. Поетична досконалість і музичність вірша дають естетичне задоволення і довго ще звучать у зворушенні душі слухача.

Найголовніші мотиви його лірики — це гуманізм і естетика. Поет прагне до добра, до любові, до високих загальнолюдських почуттів. Його ідеалом є чистота у всіх проявах життя — він хоче мати чисте серце, чисті руки, чисті думки і широко розкриває своє серце назустріч добру.

Людяність і ширість почувань у ставленні до людей, до мистецтва і цілого оточення, свідчать про високу духову і загальнолюдську культуру поета.

Поезії В. Коротича вже друкувались на сторінках "Молодої України". Подаємо ще кілька його віршів.

УНРади, яку ОДУМ беззастережно визнає. Плекаючи на сторінках журналу дух національно-громадської єдності та згоди, звернено увагу на український народ "на нашій не своїй землі" під російсько-комуністичним пануванням. "Молода Україна" ніколи не ставала пілечима до поневоленого українського народу, до її культурних діячів, які в тяжких умовах застосовують всі, можливі для них засоби, для розвитку української культури. Будучи тим цементом, що об'єднує все членство ОДУМ-у США і Канади в одну одумівську родину, журнал був поштовхом до дальншого вивчення української проблеми для багатьох молодих людей, що займають тепер визначні місця в багатьох американських і канадських наукових установах та університетах.

Журнал присвячував багато місця, особливо на початках, вихованню молоді, і рівночасно є мостом між молоддю і батьками. Перегортаючи грубі річки "Молодої України", в які вкладено багато праці всіма згаданими редакторами, членами редакційних колегій та чисельними авторами і дописувачами, ми можемо сміливо сказати: "Молода Україна" — гордість ОДУМ-у. Перераховуючи чільних працівників журналу в цей Ювілейний рік ОДУМ-у, не можемо поминути без згадки відданих адміністраторів журналу Івана Дубилка, Івана Пишкала та Василя Павлюка.

Віталій КОРОТИЧ

ЖИТЯ

Щось вимарилось хлопцеві нове:
що він не той,
ким прагнув бути завше,
що він живе себе не показавши,
і, якось, взагалі, не так живе.
Йому наснились раптом журавлі,
які поклали голови на хмари,
і він встриє з самим з собою в чварі
і сам до себе очі мрежить злі...
Він був колись всевладним, наче Бог,
Йому жилося вишукано й тихо,
коли на душу впав, неначе лихо,
гіркий триомф маленьких перемог.
О, він збирався винищити зло,
свої думки шикуючи на марші.
Він іх до бою вів, неначе маршал.
А виявилось — армій не було.
Нічого не було.
Не ніють рані.
Ні замахів, ні бур, ані боїв.
Він дуже м'яко спав.
Він смачно ів.
Від роздумів не прокидався рано.
Немає в нього зморщик на лиці.
Все зручно.
Але все — не так, як треба...
За журавлями хлопець зорить в небо,
затиснувши синицю у руці.

**

Ну от і все.
Коротким був спектакль.
Спектакль?
Імпровізація?
Не знаю...
І тільки недарма я серце краю,
Бо все не так,
Бо все було не так.
Іще не звідавши,
Почім сухе зерно,
Я обіцяв тобі цукерки й вина.
А втім
То, може, й не моя провіна,
Що ти повірила.
Це так було давно...
Ні, все не так.
І хліб не був легким,
І сонце я не клав тобі в долоні,
Був сміх.
Були слозиночки солоні —
Життям були насичені роки.
Я замість вин
Приніс рядки поем.
Замість намист —
Сивинка в тебе рання.
...Хто вичерпа її, найдовшу з тем,
Найважчу з тем —
Про чорний хліб кохання?!

Проф. І. ГУБАРЖЕВСЬКИЙ

СВІТОГЛЯДОВИЙ КОНТУР ІВАНА БАГРЯНОГО КРІЗЬ ПРИЗМУ ЙОГО РОМАНУ “МАРУСЯ БОГУСЛАВКА”

(Доповідь на академії 6-го грудня 1964 року в Нью-Йорку, присвяченій річниці смерти письменника)

Якщо поминути перші спроби учня Івана Лозо-в'яги в шкільному журналі “Надія”, коли майбутньому Багряному було лише одинадцять років, то літературне народження його слід датувати 1928 роком, коли поет був дев'ятнадцятирічним юнаком. З того часу бурхливе й тяжке життя письменника або рухалось кам'яністим і горяним шляхом або рухалось само мусіло пробивати собі дорогу, здається, непролазними життєвими хащами, залишаючи по собі такі віхи як “Аве Марія” (1929 р.), “Скелька” (1930 р.), не пропущений цензурою роман “Мариво” і арешт та засудження на п'ять років далекосхіднього заслання (1932 р.), втеча з заслання з підробленим пашпартом (1936 р.), арешт при бажанні відвідати батьківську хату і ув'язнення в харківську тюрму (1939 р.), звільнення з в'язниці (1941 р.), віїзд в Галичину й участь в українському антигітлерівському підпіллі (1942), роман “Тигролови” (1943 р.), віїзд до Австрії, а потім до Німеччини (1944 р.), участь там в заснуванні “МУР”-у (Мистецький Український Рух) і випуск у світ збірки поезій “Золотий бумеранг” (1946 р.), “Морітурі”, комедії-сатири “Генерал” і повісті “Розгром” (1948 р.), потім повісті “Огненне коло”, сатири “Атон Біда — герой труда” і, нарешті, першої частини задуманої трилогії “Буйний вітер”, що вийшла під назвою “Маруся Богуславка”.

Літературна творчість Багряного не так велика, як многогранна у своїх жанрах. Проф. Юрій Шевельов дає їй таку характеристику: “Це поезія держання життєвої сили, незламної енергії... Невгамовна, несамовита і водночас така лірична, сповнена людського тепла, відкрита почуттям, як степ вітрам, нездоланна, чужа всяким межам, кипуча й насичена глибокою музичністю”.

Тут я беру лише “Марусю Богуславку”, як силою обставин і часу підсумовчий твір Івана Павловича для всіх жанрів його творчості, оскільки Багряний у них ніколи не переставав бути поетом-романтиком.

З самого початку застерігаю, що в даному разі не торкатимуся формальної оцінки “Марусі Богуславки”, хоч про це багато можна і треба говорити, а розгляну світоглядовий профіль письменника на екрані цього твору.

Ата Дахно, Петро Сміян, Павло Гук, Микола Трембач, Данко Шишімага — позитивні герої роману у Багряного значно кращі, життєвіші, повніші, ніж негативні, бо в кожному з них є частина самого Багряного. Взагалі Багряний є творець позитивного героя, через якого він пропагує свої національно-політичні ідеали, намагається розкрити свою світоглядову базу. Іноді він допомагав цьому досить безцеремонним втручанням в і без того строкатий візерунок роману вставками, що стилем своїм уже більше є публіцистичні, ніж художньо-

літературні. Але загальний романтичний характер твору настільки сильний, що, навіть, ці, так би мовити, стилево “чужорідні” вставки, не в стані заданого в ньому романтичного тону заглушили, і саме він, цей тон, приводить усі такі стилево й композиційно відірвані від його художньо-сюжетного “хребта” частини роману до спільног зnamennika.

Під домінантою цього романтичного тону “Марусі Богуславки” іноді виразніше, а іноді слабше доходить до нас ідеологічне звучання твору. Справді, письменник побудував його, (або він сам так побудувався незалежно від волі письменника), як музично-словесний твір, — ну, скажімо, як опера, що починається увертюрою і далі розгортається в ряді дій.

Початок. Сцена закрита. Письменник ніби керує оркестрою, що грає увертюру його вступних думок (а ми, як умовилися, скерували всю нашу увагу лише на іхньому ідеологічному звучанні).

Слухаємо:

“Місто таки **хтось сплянував, хтось невідомий,** але без сумніву геніяльний. І **знав для чого.** Лише **чам не дано знати сьогодні,** для чого він це зробив”. (Перший акорд).

“**От він узяв циркуль, поставив його на степовім** чорноземі і, не кваплячись, з віковими павзами, накреслив велике коло — це майдан. **В центрі майдану,** в тім місці, де стояла ніжка циркуля, він збудував величний храм. І назвав його Успенським Собором. В тім Соборі він поклав подарунок славного гетьмана Івана Мазепи — велике Євангеліє в коштовній оправі...” (Другий акорд).

“**Називається це місто — наше**”, — переможно гримить третій акорд, і ще не встигли ми запитати себе, чому саме воно так називається, як на нас налітає хвиля наступного акорду з переліком кольоритних прізвищ автохтонів цього, вже без сумніву **нашого** міста:

“**Од віків і тепер** населяють його не якісь там сиренькі “енки”, а кольоритні Гилимеї, Багари, Мандрики, Мегери, Колоти, Суходолі, Гайдаї, Пере-бийноси, Кривоноси...”

Дедалі виразніше мотиви минулого переплітаються з тонами сучасності і... Євангеліє Мазепи на тій самій центральній площі міста, де Успенський Собор і де те Євангеліє лежало до останнього часу (а на думку романтика-письменника, “може, й ішле лежити”) зустрічається з одним із сучасних храмів мистецтва як огнища діяння людського духу, з міським театром, в якому **по-новому** стала ширитися його проповідь, по-новому зазвучали “**Назар Стодоля**” й “**Лісова пісня**” і згвалтовані совєтською реакцією клічні народньої революції — в п'єсах “97”, “**Народний Малахій**” та ін-

ших творах драматургів "розстріляного відродження"....

І останній акорд "увертюри". Акорд сучасного, спроектованого в майбутнє:

"Зараз перед сіро-зеленим будинком красується величезний рожевий щит з черговим анонсом:

"МАРУСЯ БОГУСЛАВКА"...

Тепер перейдемо до окремих сценок, або навіть до уривків сценок цього, до речі, дуже сценічного роману, до місць, в яких виявляється виразніше ідеологічне звучання цієї "опери сучасної підсноветської молоді".

—о—

З розмови Ати Дахно з проф. Добринею-Романовим, морально й політично розкладеню особою:

— "Стоп, професоре! — аж заламала Ата руки зі щирим одчаєм. — Після ваших слів я хочу позиситись... I повісилася б... якби..., якби в ваших словах була правда, хоч крихітка правди. Коли вас слухаєш, то життя стає чорне, людина теж чорна й брудна, паскудна, гірша худоби, історія люд, съкої цивілізації й культури видається помилкою, це омана, брудне непорозуміння, а ваші розмови про мистецтво, про красу, шляхетність — видаються безмежним цинізмом, шарлатанством. А слова про любоз... О, Боже мій! Ха-ха!... — і раптом замерхтила очима на професора й зашептала гаряче, з великою внутрішньою експресією:

— Але я не повішусь, професоре! З однієї простої причини — ви брехун! Життя вас спростовує, професоре! Ви кажете, герой немає, а тим часом це неправда! Той юнак Стешенко ("демаскований", як "контрреволюціонер, шовініст" — I. Г.) ...таки був Герой! Він був Герой! Хіба ні? I він мав геройчу молодість... I молодість завжди геройчна. Наша молодість! Ви... ви "бывший аристократ", уламок мертвого. I тому... i тому ви все перепінили б..."

Це природний, щирий і чистий спонтанний протест молодої талановитої підсноветської акторки проти поглядів людини вчорашиного дня, людини, що втратила віру у все святе, зокрема, віру в правду, в людську гідність, у високе духове призначення людини на землі і, нарешті, у доцільність розвитку на основі цього призначення людської культури й цивілізації. Без сумніву, це є думка самого автора, скерована проти марксистського погляду на людину, як на суто-матеріальний феномен, свідомість якого є породженням "високоорганізованої" матерії, а тому питання поняття "правда", "добро", " зло", "мораль", "любов" не мають самостійного, незалежного від матеріально-суспільних умов значення (Звідси Ленінове: "Добром являється все, что полезно пролетариату"). Між іншим, думка ця скерована також і проти людосамовбивчої філософії екзистенціалістів типу Сартра...

—о—

З розмови Ати Дахно з секретарем Обласного відділу комсомолу Павлом Гуком:

"...— Але все таки в душі у мене (за приписами діямату душі немає, знаю, але... про приписи діямату поговоримо колись іншим разом) — в душі

у мене зовсім не те, що потрібно за статутом нововступаючого до комсомолу..."

— ....мене не беруть завидки, що у вас в душі все так спокійно, ясно, просто, як у солдатській казармі, а мене бере жаль.

— Як, як?

— Жаль.

— Дякую...

— Не кепкуйте. Почекайте... Жаль! За вас жаль! I здивування... Страшнене здивування. Як це так, коли існують такі колосальні й безглузді суперечності, або, як то модно було говорити, "ножиці" між життям і вами, тобто між практикою й теорією, а ще точніше, між життям і пропагандою, — як це так у вас у душі мир і спокій? Та ж ви — жизнь людина, друже мій!..."

Так думає Ата, так думає Багряний, але так думає і комсомолець Павло Гук, один з підсноветських "разликів", що глибоко заховують свої думки в шкаралупі "советської людини". Немає і в його душі спокою, як це виявляється в сцені відпочинку на руїнах колишнього села Гута, що цілком вимерло з голоду 1933-го року. Хтось сказав: розгублено: "Але ж це було вісім років тому!" А хтось прошептав: "Ta-a-к... Бувають такі рани, що не загоюються ніколи..."

"Павло сидів oddalik, тяжко скиливши голову, і креслив щось трісочкою на піску, а Ата дивилася на нього пильно, ніби чекала, що ж він скаже, що він, нарешті, скаже. Дивилася, а в грудях піддімалася буря, закипали слози протесту, гніву, обурення. "Бувають рани, що не загоюються ніколи! Ніколи!" Ну що ж він скаже?! Але Павло мовчав.

"Тоді Ата підійшла до нього щільно, опустилася на коліна, спинила руку, що креслила по піску й, подивившись довгим поглядом юнакові в лиці, прошепотіла, видихнула злобно в саму душу:

— "От... А ви мене втягаєте до комсомолу!...

"Скільки тут було сарказму, злоби, презирства. Ата вклала сюди все, що вирувало в її душі.

"Павло підвів голову. Лице його посіріло, посіріло. Зімкнув щелепи, подивився якимсь чужим, холодним поглядом на дівчину. А потім прощідав крізь зуби охриплим, не своїм голосом:

— "Це — мое рідне село — тут... Вимер увесь мій рід... Іди собі!

"Останнє прошепотів ледве чутно й кинув трісочку..."

Так, є рани, що не загоюються ніколи. Не гойтесь рана і в Павла Гука, комсомольського обласного провідника. Він є не по большевицькій, а по нашій стороні барикад, хоч і яке високе місце в складі обласної верхівки посідає.

Ось він стоїть на трибуці разом з обласними "вождями" і приймає параду молоді, його молоді, бо переважно "втягненої" в комсомол. Поряд нього стоїть всесильний начальник НКВД Сазонов, з яким у Гука взаємні досить своєрідні. Гук Сазонова ненавидить, а Сазонов Гукові не зовсім довіряє (як не довіряє він і всім іншим, особливо українцям, не зважаючи на становища, які ті посідають). Але один одним з ряду причин цікавляться.

--о--

"Сазонов дивиться на параду, спершись на парапет, і мріжить очі. Він у гарному настрої. Він дуже задоволений І... в той же час щось його не задовольняє. Далебі, замало вогню, от що! Замало піднесення. Чому такі пісні обличчя? Музика гри-мить, а обличчя ні!.. Назагал парада йому подобається. Тільки от би... от би знати, що вся ця орава, котра маршує повз, думає?..."

"...Він відчуває всім нутром, що те, що рухається повз нього — зовсім чужий і ворожий для нього світ, незрозумілий і темний, як ніч азіатська..."

"...Ось ідуть дівчата, стavnі й гнучкі й гарні, мов переміті, але... Сазонова розбирає гірка досада, — він розуміє, що то не його дівчата, зовсім не його... Не бійсь, не в одної родичі десь на Колимі та Дальлагах, оті клясово ворожі душі, непримиренні й ненавидящі, — і це їм, дівчатам, відомо, і від того їхні серця ніколи не горнутимуться до нього..."

"Павло протиснувся до Сазонова ближче і, нагнувшись разом з ним над парапетом, пробубонів:

— "Салют, товаришу начальнику! Дивишся на зміну? А? ...А в голосі смішива нотка, ніби він прочитав думки Сазонова.

"Чортів хитрий хахол!"

— "А дивлюсь, дивлюсь... — буркнув Сазонов понуро й досить непривітно, з зовсім незамаскованою поденервованістю. — Дивлюсь, товаришок... Тільки я не знаю, чия це буде зміна, от... То пак, я не знаю, скільки тут буде зміни моєї... а скільки твоєї... а скільки Сміянової... — це все Сазонов говорить півголосом, протяжно і в'ідливо.

— "Що за дурниці городиш!.. — скинувся Павло.

"...Сазонов засміявся вимушено:

— "Та то я так, жартую. З голови пре. Ти ж знаєш мене... А це все наша советська молодь, соціалістична.

— "Отож...

— "Та ото ж...

— М-мда-а... — протяг Павло Гук. — Дивлюсь я на тебе й чомусь мені здається, що тебе точать хробаки страху перед масою. Чи що тебе точить?

— Та точить...

— Що ж тебе точить?

— Це справа приватна. А втім — може й не приватна. Чи як ти думаєш?

— Я думаю, що якщо начальника ЧК точать хробаки, то це справа зовсім не приватна, — протяг Павло з усмішкою. Сазонов теж засміявся.

— Іменно... Молодчина! Сукин же ти й син! Ох і спритний, зубастий чорт... той, хто завоює цю молодь, хто завоює її душу, поставить над... нами хрест, гроб з музикою! ...А?

— Та так... Твоя правда. Треба працювати. Так працюймо ж! Ключ у твоїй кишені. Ключ до неї, до молоді...

— Сазонов аж шарпнувся і скрикнув, забувши, що вони на найвиднішому місці, ще й під портретом Сталіна:

— Та ти що?! Ідіота з себе корчиш?!

— Чого ж...

— Я маю ключ від неї?! Ха-ха!.. Я маю ключ від тюрми, от! Чув? Зрозумів?! ...Але я не маю ключа від душ усіх отих чорнявих і білявих чортовок і чортенят, що тут пройшли...

— Мда-а... Не маю я від них ключа... От, брат, яка біда моя... Пойняв?..."

Іван Багряний мав ключ до душ української підсоветської молоді, розумів особливості її духової природи, створені в умовах советської дійсності і в боротьбі з цією дійсністю, тієї молоді, про яку Ю. Шерех писав, що "це покоління ненавидить муштуру й обмеженість... воно не знає чинів і титулів... Воно стужене за справжнім людським життям... Його очі жадібно розкриті й зорять... Але вони повернені **вперед**, а не назад, і це покоління не повернеться в загорожі старої провінційності, скільки б добрих рис наша провінційність у собі не мала і якими б модерними кличами зона сьогодні не личкувалася..."

—о—

Видатне місце в романі посідає проблема релігії як віри в Бога, проблема, що не перестає хвилювати підсоветське суспільство, зокрема, підсоветську молодь. Ата, яка до певної міри є уособленням найбільш передової, освіченої частини цієї молоді з волі автора символічно йде на голос старенького церковного дзвону і разом із групою своїх подруг та з Миколою Трембачем. На кладовищі вони побачили церкву.

"Бач, та це ж єдине місце на все місто й на всю округу, де людям ще дозволено молитися. І це сюди скликав дзвін. І це сюди йдуть ті відважні, **що не бояться кари за вияв своєї совісти**", — пише Багряний.

Після деякого 'вагання' Ата з кількома своїми супутниками таки увійшли в церкву.

"Увійшли, — пише далі Багряний, — стали біля дверей всередині церкви... **I не знали, що робити. Розгубилися. Зніяковіли. Але стояли тихо, струнко**".

"Дівчата були бліді, схвильовані. У Ати брови зведені вгору, очі широко розплющені, вкриті **волового**... Церковця була позна... Од усього вісскоріботою — і від зігнутих спин..., і від тоненьких свічечок, і від тихого, смутного голосу низенького, худенького священика, **що виконує подвиг печально і мужньо**, і від пучечків чебрецю, що понакладений над образами замість дорогих оздоб, і від убогої одежі..."

"...Вони стояли і все більше розгублювалися. **Nіхто з них не перехрестився, увійшовши, бо не здав, що так треба. Вони вже хотіли вийти, коли раптом по церкві пройшовся шепот з уст до уст, як вітер, і було виразно чути говорені схвильовані слова:**

— "Розступіться!... Розступіться... **Молодь підходить! Молодь підходить!**"...

Багряний навмисне в тексті підкреслює ці слова, надаючи їм особливого узагальнювального значення: молодь підходить до віри в Бога, молодь підходить до прийняття Бога в своїй душі, молодь підходить до них, її батьків і матерів, що цією вірою тільки й підтримують своє упосліджене цим невірним режимом життя.

"І всі розступилися..."

Що ж Ата з друзями. Втекли з сорому і ніякозади?

"...ix,—каже Багряний,—ніби потягло невидимою

силою, — замість вийти, всі четверо пішли туди, де перед ними розступилися старенькі люди. Попереду Ата з високо піднесеною головою і з вогкими блискучими очима, а за нею її подруги і схвильований Колька... Три дівчини, немов три прекрасних янголи, і такий же гарний хлопець тихою рівною ходою пройшли наперед і стали..."

"В церкві не було спеціального хору, його заступали всі. Всі співали. І це був дивний хор. Амелодійний і хаотичний, але зворушливий до самих глибин душі, хор мілих стареньких Матусь, хор тих голосів, що надщерблени часом і горем так зворушливо співають колискових пісень у домі..." Це ж вони співають для них!..." (І знову Багряний підкреслює, як особливо значуще, це "для них").

"Ата озирнулася на грана наставлених на неї очей, заморгла розгублено й безпомічно, і з очей її бризнули слози. Вона швиденько вихопила хустинку, вихопила всі свої мідяки з кишени, а з ними й пару грошин паперових, поклала всі на гроші на мисочку, що стояла побіч на маленькому столику, і, закривши лице хустинкою, обернулася й швидко пішла до дверей..."

Ата в церкві зніяковіла була, вона не знала, що там робити, не знала, що треба перехреститися (а, може, й не вміла перехреститися), але в її душі щось сталося, відбувся якийсь чудовий рух душі, релігійний акт, що зрушив найінтимніші глибини її душі, Акт свіжий і не усвідомлений...

І тому на другий день, коли її питав начальник НКВД Сазонов, чи була вона вчора в церкві і чи тямить вона в ній щонебудь, Ата відповіла:

— "В церкві?... В церкві я не тямлю нічого, але я там була і... може... знову буду... І за церкву ви мене можете карати, будь ласка..."

Це зі сфери почуття і відчуття.

Але Багряний переносить це питання і в сферу інтелекту:

— "Безбожник, — читає Ата в анонімному нотатнику Данка Шишимаги, — Я не безбожник!"

"Безбожників нема. І нема безбожня. Ми не підпора офіційного безбожня спекулятивного. Але ми й не слуги байки про діда бородатого!..."

"Наше "безбожня" в його усій справжній глибині, це бунт справжніх віруючих проти рабської ідеї про Бога, що не витримала іспиту. Та рабська ідея впала тому, що була фальшем, перетворенням релігії в підмурівок для кривди й насильства. І тому вона впала. І впав той "бог" з малої літери. Але нова система насильства скоро підійме його з пилу — того офіційного "бога" з малої літери, покровителя влади й насильства. Але ми ні! Наша душа заперечує "бога" з малої літери, але не заперечує, ні, не заперечує Бога з великої літери, о, ні!..."

"Важна не тільки віра в Бога, — це найлегше, — пише далі Шишимага у своєму нотатнику, — але важна насамперед віра в людину, в можливості розкриття Божеського в людині... Ідеї Бога, справжнього Бога, великого Бога-духа, боротьба за триумф найголовнішого і найбільшого в ідеї про Бога, а саме — за розкріпачення духа Бога живого, вдмухненого в людину, а "найвищою релігією є любов! Це — релігія всіх релігій".

I ніби ілюстрацією до цих тез суто-ідеалістичної філософії є пристрасний діалог між т. зв. "пророком" — ніби другом Данка Шишимаги й Атою, що розпочався реплікою того "пророка", зверненою до Данка в разомові про чудову скульптуру останнього:

— "Ну, чаво ж, — заговорив він, розтягуючи смачно "о" і "йо". — Ти сьо создал... Но гордина твоя напрасна, ето не ти, а Бог, всьо Бог!... Всьо ат Бога! А ти, што ти — вош ти малая, сердіта та-кая... червь земной ти, вот што... — говорив він вольовим твердим голосом із фанатичним блиском в очах, як чаклун..."

— "Червь і мрязь! — громів "пророк" з манікальними очима. — Все мрязь... І ваш үдел геєнна огненна! Геєнна — ваш үдел!..."

— "Забилі Бога! Строптівие і гордис!... Ето по делам вашім... Ну, вот ти, — раптом простяг дідуган руку до Ати, — ти в'єріш в Бога? А? А?

— "Вона вірить! Вірить! — скрикнув раптом горбань (Данко Шишимага — І. Г.). "Вона вірить!..."

— "Не вірю! — відрізала Ата категорично і просто. — Не вірю!.. — вона це випалила й сама вже була певна, що це іменно так, хоч їй стало якось журно-журно й до сліз боляче, як тоді в церкві, на цвінтари. Голос її став терпкій, а слова тяжкі, як брили, — вона іх неначе вивертала з самої глибини серця, зривала з живого місця:

— "...Віра потребує прикладу, як квіти потребують сонця... В час великого горя ту чисту й святу віру, немов ясну свічечку, запалила в моїй душі одна бабуя... — павза. — А коли вона померла, я, дитина ще, стояла над її могилою з тією іскоркою дивної віри в душі й думала пройти з нею крізь усе життя... — павза. — Але та іскорка швидко погасла... — павза. — І погасили її ви, отакі от... як ви! — кивнула до "пророка", — черваки, не здібні на подвиг і жертву, не здібні на великий приклад... а лише на пусте крякання шаманське..."

Ось що говорить про своє розуміння релігії, власне, про характер своєї релігійної свідомості Іван Багряний словами Шишимаги й Ати. Характер цієї релігійної свідомості — ідеалістичний світогляд, про який каже та сама Ата, реагуючи на твердження Шишимаги:

— "Ну, хіба тут не захована віра в прекрасне, якого людина даремно шукає в своєму оточенні, але яке існує тут таки десь!?! Хіба це не протест проти видимої мерзости в ім'я невидимої краси!?!... Хіба це не чиясь трагедія?!"

Так, це був протест Багряного, і це була його трагедія, бо він згорів у цьому протесті полум'яним смолоскипом, не зрозумілій, навіть, переважною більшістю його оточення, як ідеаліст, що жив вірою в висоту людини, у чистоту її моральної суті, у висоту її духового призначення.

Життя Івана Багряного не було існуванням, а повноцінним життям Людини з вічною ідеєю — вірою в перемогу в окремій індивідуальності і в цілому світі "духа Бога живого", "справжнього Бога", як підкреслює Багряний, "з великої літери", проти порушення Його, проти "рабської ідеї про Нього". У цьому конструктивність ідеології творчості письменника і особливе її місце в сучасному

українському письменстві, в якому найближче стоять до Багряного хіба Докія Гуменна ідеологічною співзвучністю її Мар'яни зі "Скарги майбутньому" до Ати Багряного з "Марусі Богуславки".

Талант і ідеологія Івана Багряного вивели його поза вузьконаціональні межі на шляхи світової літератури...

—о—

"...Духова сила Івана Багряного, — як слушно відзначає О. Тарнавський, — в його життє-філософії, в його світогляді, що яскравим штвом перетинає всю його письменницьку й публіцистичну діяльність", вивела його твори в русло світової літератури. Роман "Тигролови" вийшов трьома накладами англійською мовою, в Голляндії він виданий голляндською мовою, в Австрії — німецькою. Роман "Сад Гетсиманський" вийшов у Франції французькою мовою.

В чужоземній пресі з'явилися про літературні твори Багряного численні статті. Деякі критики зауважували в його творах стилістичні недоліки (які таки й насправді є), але всі визнавали талановитість Багряного, відчуття в його творах великої сили духу, незламності, непохитної віри в людину і безконечну любов до неї.

Слава Багряного росла..., а фізичні сили підували: життя летіло стрімголов у прірву фізичного небуття, щоб покинути Голготу страждань, людських знущань і... духової самітності...

Роман "Буйний вітер" залишився недокінченим. В останній день життя Івана Павловича на його робочому столі в санаторії лежали доробки й переробки написаних розділів другого тому "Буйного вітру" і... недокінчений лист до невідомого друга:

"Друже мій! Я вже задихаюсь. Щоби уявити, якого несамовитого напруження нервів і волі треба було для витримування всієї цієї зливи мерзості (такої безконечної і такої немилосердної), треба взяти лише до уваги, що моя душа від природи — душа поета і мистця. А значить, вона зовсім не пристосована таку мерзості витримувати, не має панцира, та я все це витримувати мушу. **Мушу. Хто зрозуміє це слово!?**

"Тому я зціплюю зуби й нагинаю голову і йду до кінця **шляхом моєго призначення...**

"Серце кожного поета **мусить іти на Голготу...**"

І він вийшов на неї шляхом великого духового подвигу, щоб там згоріти.

І мимоволі в зв'язку з цим встають переді мною рядки нашої сучасної поетеси Ліни Костенко:

"Ті, що народжуються раз у століття,
Умерти можуть кожен день
Кулі, примхливі, як дівчата, —
Вибирають найкращих.
Підлість послідовна, як геометрія, —
Вибирає найчесніших.
В'язниці, гостинні, як могили, —
Вибирають вільних.
Кроваві жоржини ростуть над шляхом у вічність.
Тріпочутъ під вітром короткі обривки життя.
А тільки подвиг людського духа
Доточить їх до безсмертя".

(Ліна Костенко: "Безсмертя").

Igor ШАНКОВСЬКИЙ

ЧОРНЕ МОРЕ

Пам'яті О. Влизька
присвячуую

Сталь і камінь портів,
хмарі чешуть коси.
Понад Чорним морем
лети дужих птиць.
Зір читає віддалъ,
і стоять матроси.
Вітер ім — об груди,
вітер ім — до лиць.
Палуба і канти,
контури суворі,
Якорі і линви,
дружній дзенкіт хвиль,
І палають домни,
рвуть гучні мотори
Грізномовні тучі,
безконечність миль.
Вусом зрушів компас
серед ліній карти.
Закотилося, спить вже
сонце-немовля,
Кличе, кличе море
приязно, мов мати,
Дужче, як людина,
дужче, як земля.
Тнуть гудки темноту:
— Прощавай, Босфоре,
Прощавайте, тихі
води Дарданель!
Усміхайся, рідне,
мчи назустріч, море! —
Сипляться ракети,
лінє корабель.
Усміхнулось рідне,
мчить широкоплесе,
І німіє серце
в юнги-юнака:
На причалах порту
рідної Одеси
Світлоока юнка
жде на моряка.

1952

Із збірки "Квітнева дань"

БАТЬКИ!

МАТЕРИ!

ЧИ ВИ ВПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО ОДУМ-У?
ЯКЩО НІ, ТО ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!
У ХАТИ КОЖНОГО ОДУМІВЦЯ ПОВІНЕН БУТИ

журнал

"МОЛОДА УКРАЇНА"

ВЕЛИКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГЕРБ

Геральдичний опис

А. В ЦЕНТРИ:

- а) — В блакитному полі щита Золотий Тризуб, родовий знак Володимира Свято-го, Великого Князя Київського;
- б) — На щиті завішено Клейнод Гетьмана Івана Мазепи — нагрудний знак кож-ночасного Голови Української Держа-ви;

- в) — По обидва боки щита Щитодержці: св. Архистратиг Михаїл, Київський і Золотий Лев Галицький — символи двох найважливіших територіальних та культурних історичних центрів України;
- г) — Під щитом навхрест положені і зв'язані золото-синім орнаментом княжа

Корогва і гетьманський Бунчук — символи двох найвизначніших історичних діб Української Державності: Великокняжої та Козацької;

Б. Центральний великий щит оточують знизу півколом менші щити з гербами країв, областей і земель — реальні, історичні та претенсійні. —

I. ГЕРБИ ПРАВОБЕРЕЖЖЯ:

1. — Київщина (Архистратиг в центрі); 2. — Волинь (хрест); 3. — Поділля (сонце); 4. — Берестейщина (вершник); 5. — Івано-Франківщина (хрест з півмісяцем); 6. — Херсонщина (хрест з коронами); 7. — Бесарабія (голова тура); 8. — Холмщина (ведмідь).

II. ГЕРБИ ЛІВОБЕРЕЖЖЯ:

1. — Гетьманщина (козак в центрі); 2. — Чернігівщина (орел); 3. — Переяславщина (вежа); 4. — Запоріжжя (козак); 5. — Таврія з Кримом (орел двоголовий); 6. — Стародубщина (дерево); 7. — Слобожанщина (голова коня); 8. — Сіверщина (мур).

III. ГЕРБИ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

(З. О. УНР):

1. — Галичина і земля Львівська (лев);
2. — Земля Галицька (галка); 3. — Земля Перемиська (орел двоголовий);
4. — Буковина (голова тура); 5. — Земля Белзька (грифон); 6. — Земля Жидачівська (три левики); 7. — Земля Сяноцька (двоголовий орел).

IV. ГЕРБИ ЗАКАРПАТТЯ:

1. — Карпатська Україна (в центрі розколений щит); 2. — Земля Ужоцька (виноград); 3. — Земля Бережська (лев); 4. — Земля Мармароська (голова бика); 5. — Земля Шариська (щит смугастий).

V. ГЕРБ КУБАНІ:

Обласний герб — фігура козака Чорноморського Війська.

В. Щити з гербами Правобережжя, Лівобережжя, Західної України, Закарпаття і Кубані зв'язані зелено-золотим вінком з листя лавра і дуба, скріпленим гербовою жовто-блакитною стрічкою.

М. Битинський

Олесь БЕРДНИК

ЗУСТРІЧ НАД ПРІВОЮ

Дівчина втомилася. Вона потроху відставала від товаришів. Юрко — старший геологічної партії — що раз частіше оглядався, гукав:

— Швидше, Людочко! Бо доведеться ночувати в горах...

Дівчина прискорювала крок, доганяла геологів, а потім знову залишалася далеко позаду. Втіма брала своє.

Можуть вони бігти — хай біжать. А в неї нема сил. Нічого страшного не станеться, коли ще раз заночуємо в горах. Мішки до спання є, сухарі є, а води скільки завгодно в Бухтармі. Пий до несхочу...

Просто Юркові не терпиться зустрітися з Соломією — новим оператором сейсморозвідки. Закохався, марить нею і вдень і вночі. У Юрка додатковий резерв сил — кохання, а Люді наявіть приємніше тут, серед гір. Вони ніколи їй не надокучать...

Друзі зникли за поворотом. Темніло. Зашуміли кедри, ялини. Від Катунського хребта постягло холодом. У повітрі майнули білі метелики — вісники зими...

Вітер дужав. Сніг густий, сухий сипонув, ніби з мішка. Видноколо затуманилося. Похолодніжало. Руки померзли. Люда заховала їх у кишені куртки. Починалася буря.

В серце дівчини закрався неспокій. Здається, вона не проходила цими місцями. А повернутись вони мусили знайомими стежками. Невже заблукала? Отака дурниця. Десь роздвоїлася стежина, звернула вбік, і будь ласка... Доведеться повернутися назад... А куди назад? Де саме вона збочила? Хто їй підкаже?

Люда зупинилася. Буря накинулася на неї, захвирила плащ, штовхнула з слизької стежки. Дівчина зойкнула. Вона відчула, що страшна сила тягне її в безодню, розкинула руки і з відчаєм ухопилась за вузький кам'яний виступ. Ноги, не маючи опори повисли над прівовою.

Холодний піт виступив на її чолі. По спині поповзли мурашки.

— Юро-о-о! — у розpacії закричала вона, хоча її знала, що друзі далеко. Гори мовчали.

Люда заплющила очі, огидний страх стиснув серце. Кінець. А вона ж так мало жила, так мало зробила! І загинути так безглаздо.

— Ви не загинете! Дайте руку, — почувся спокійний голос.

Люда розплющила очі, тупо глянула вгору. Що це? Невже її знайшли друзі? На стежині стояла людина... Простягає їй руку. Ні, це не Юрко, і ніхто інший з партії. Хтось незнайомий...

— Дайте ж руку, — м'яко повторив незнайомий, схиляючись над прірвою.

— Я... не можу, — прошепотіла дівчина. — У мене ноги висять...

Незнайомий став на коліна, схопив дужими пальцями її руку і легко, аж занадто легко, витяг її з прірви.

Він посадив її в затишку під скелею, подалі від кручи. У Люди цокотіли зуби, від пережитого страху все тіло тіпалося, як у лихоманці.

— Спокійно, спокійно, — ласково говорив незнайомець, поклавши руку дівчині на плече.

Дивна річ. Під впливом його голосу Люда швидко заспокоїлась. По тілу попливли хвилі тепла, зникло почуття втоми. Було таке враження, ніби вона добре відпочила! Чому? Звідки це?

Дівчина з цікавістю оглянула свого рятівника. Тонкий, ніжний юнак, одягнений в блакитно-сірий легенький літній костюм. Обличчя матово-бліде, ніби він не буває на сонці. Мабуть, весь час працює в кабінеті. Тільки чому він тут у горах? Який же тут кабінет? І в такому вбранні? І потім зовсім не схоже, що він займається спортом чи взагалі фізичною працею, а силу має дивовижну... Незрозуміло...

— Сила залежить не лише від м'язів, — раптом сказав незнайомець, приязно усміхаючись.

Люда зніяковіла.

— Ви... чуєте думки?

— Чую, — спокійно відповів юнак. — Чи відчуваю, бачу... все одно... Але дозвольте, у вас кров, рана на нозі.

Справді на літці дівчини запеклася кривава пляма. Спочатку рана не давала себе знати, але тепер почала пекти. Доведеться шкотильгати хтоська скільки до експедиції.

— Допоможіть зняти рюкзак. Там є бінт і йод.

— А навіщо, — здивувався юнак. — Обійтися.

Він провів долонею по рані. І дівчина відчула, як біль щез.

— Неймовірно, — прошепотіла вона, з остраком дивлячись на юнака. — Може я сплю?

— Може й спите, — усміхнувся невідомий. — Все в Космосі — сон... Тільки на різних ступенях розвитку різна глибина сну...

— Ви смієтесь з мене.

— О, ні. Але вам треба поспішати. Друзі турбуються. Вони повертаються назад.

— Звідки ви знаєте?

— Я бачу їх.

— Де вони? — озирнулася дівчина.

— Ви їх не побачите — вони досить далеко в тримірності. По-вашому, кілометрів із чотири...

— По-нашому? — перепитала Люда. — То хто ж ви? Звідки?

— Слухнє запитання. Я з іншого світу... з іншої планети... Дайте руку, вставайте. Тепер можна йти.

— З іншої планети? Знаєте що? Не треба мене розігрувати.

— Що значить розігрувати? — здивувався юнак.

— Ну... наслікатися... вводити в оману.

— Гм... не розумію. Ви мене запитали, я вам відповів. Проте, ми можемо говорити на ходу. Я вас проведу. Сніг заважає вам. Ми його припинимо.

Люда потай ущіпнула себе за руку. Невже не сниться? Що це за мара? Юнак легко провів рукою в просторі, описуючи нею плавке коло. Сніг стіною одcotився геть, лягаючи білим віялом на сусідні гори.

— А тепер можна йти. Вам легше?

— Мені добре, — сказала приголомшена дівчина.

— Тоді ходімо. Треба заспокоїти товаришів...

Вони рушили по стежині. Незнайомець ішов поряд. Здавалося, він був легкий, ніби пір'їнка. Ноги його, взуті в зеленкуваті сандалі, нечутно ступали по камінню. Дівчина ще раз тайкома глянула на нього. Костюм чистий, не зім'ятий, без жодної плями. Звідки ж він, чому так дивно жартує?

— Ви, напевне з вертолета якоїсь експедиції?

— несміливо запитала.

— Ви дивна. Адже я сказав, що я не з Землі. Я з іншої планети...

— Ви користуєтесь тим, що вмієте лікувати гіпнозом. От і вдаєте, що ви з Космосу. Точно, ви гіпнотизер!..

— Може й так, але я не з Землі...

— А чим ви доведете?

— Що значить "довести"?

— Ну... сказати таке, щоб я повірила, перевонати мене!

— Гм... не розумію... — На обличчі юнака з'явився вираз подиву. — Адже я сказав. Може ви не зовсім розумієте мене? Може у вас втомлена психіка? У нас твердження не потребує доведення. Словеса вживаються лише в єдиному значенні. А у вас, мабуть, інакше?

Люда зніяковіла. Що він говорить? У нас... У вас? Якщо це гра, то вона занадто затяглася. Чому їй так тривожно на серці? Від незнайомця ніби ліне невидимий потік енергії, слова його дивні, очі якісь дивні, таємничі. Ні, він справді якийсь неземний! Але звідки?

Люда ще раз оглянула крадькома постать незнайомця з ніг до голови. Звичайнісінький же наш, земний юнак. Задумано йде поряд з нею. Розігрує — і нічого іншого! Ну й хай. Вона теж підтримає гру. А потім весело посміється разом з ним, коли зустрінеться з друзями.

— Як вас звати? — запитала вона.

— Де?

— Що значить де? — збентежилася дівчина.

— У мене багато імен, — пояснив юнак. — В різних сферах нашого світу мене кличуть по-іншому. Ім'я висловлює стан і суть істоти. Тому я не можу назвати свого імені. Його не передати мовою Землі.

— А земне ім'я... земний стан ваш який? Якби вас звали тут?

— Богонь.

— Богонь, — повторила Люда. Йй стало чомусь весело й легко. І вже не дивуючись, не

сумніваючись, прийнявши пригоду, як щось звичайне, очікуване, вона почала запитувати його, як запитують у дорозі добрих зустрічних:

— А з якої ви планети? Далеко вона?

— Зовсім поряд. Отут. — Юнак показав перед собою, потім позаду, з боків. — І отут, і отут. Скрізь...

— Розумію. Вона в іншому вимірі?

— В іншому. Тільки не вимірі... Вимірів взагалі нема ніяких. Математичні абстракції не мають об'єктивного змісту. Є різні енергетичні стани. Свідомість — найвища енергія світу. Отже, рівень світу залежить від рівня свідомості...

— Я зрозуміла... Майже... Значить, це Земля? Ця сама ж Земля?

— І так, і ні... Ми звемо її матрі. Повашому це значить Маті.

— Звуки схожі.

— Схожі, — стверджив юнак. — Бо суть єдина. А в цьому понятті, мабуть, більшість еволюцій єдині. Всі схиляються перед Матір'ю, що дає життя, посилає в світ.

— А ми бачимо з Землі вашу планету?

— Бачите. Ви її називаєте Ураном.

— Як? — вражено запитала Люда. — Ви так здалека? З поясу великих, холодних планет? А тільки-но говорили, що ваша планета — поряд. Ні, це просто гра!

Юнак весело поглянув на дівчину, торкнувшись її плеча тонкими пальцями. І знову їй здалося, що по всьому тілу пройшла вогняна хвиля.

— Я поясню. Ви бачите лише речовинний аспект планети. На пляні диференціяції, роз'єдання. Але ж, здається, і ваша наука визнає, що світобудова Єдина...

— Так, — несміливо сказала Люда. — Це я читала...

— От бачите. Ця єдність на вищих плянах буття стає реальністю. Планети, речі, істоти, явища, зірки, галактики — все це елементи цієї Єдності на недосконалому пляні вашого світу. А ми, в наших світах, вже бачимо цю Єдність, користуємося нею. Ось чому ви бачите Уран в безодні неба, а для мене він зовсім поряд.

Навколо пливли сутінки. Люда вже ледве розрізняла сіру стрічку стежини, але юнак міцно взяв її за руку і впевнено вів уперед. Дівчині інколи здавалось, що вона ось-ось стане невагомою і... полетить. Треба лише захотіти...

— А як ви потрапили до нас? Де ваш апарат?

— У нас нема апаратів.

— Ніяких? Як же так... Тоді ваша еволюція дуже бідна. І потім... як же все таки ви опинились на Землі?

— Воля Розуму — найсильніша в Космосі. Думка — вогняний факел матерії. Думка творить усе. У вас на Землі вона ще слабка. Ви не вмієте її конденсувати. Ви користуєтесь проміжними технічними ланками — апаратами. Це своєрідні протези. А наша еволюція позбавила нас таких протез...

Дівчина образилася:

— Техніку ви називаєте протезами?

— Це істина, — лагідно сказав юнак. — При-

родні почуття істот, їхні органи — результат творчості самої природи. Дивлячись, чуючи, дотикаючись, ви вивчаєте світ безпосередньо. А технічні апарати створюють між дослідником і об'єктами Природи бар'єр. Ви аналізуєте не природні явища, а лише імпульси ваших апаратів. У нас же немає ніяких зваживих протез. Ніяких додатків. Істота і Всесвіт. Творення і Творець. Фокус Пізнання і Безмежність, яка пізнається тим фокусом... Ви все таки ще не зовсім усвідомили, що я говорю. Ще кілька слів... Я спіймав вашу думку. Ви подумали, що на Землі це не можливо. Я думаю — навпаки. І доведу це. Я вивчав вашу культуру, техніку. Візьмімо зв'язок. Радіо, телефон. Вони примітивні. В кожній людині... людині Землі, розуміється, — є мозок, є тонкі, чутливі апарати зв'язку...

— Телепатія, — сказала Люда. — У нас пробують.

— Саме так. Але ви боїтесь. Боїтесь призначеної Природою. Природа в своїй імпульсивній еволюційній творчості була сміливішою, ніж ви, розумні, свідомі істоти. Отже, зв'язок носить кожен в собі. Думка практично не має обмеження в швидкості полету. Вона поза тримірністю...

— Ну, гаразд, — погодилася Люда. — А машини для пересування, літаки, ракети для лету в інші світи?

— Дивлючись, як пересуватись, — засміявся незнайомець. — Ви перевозите по планеті і в просторі багато речовини. Але це зовсім даремно. Треба переглянути необхідність цього. Будувати можна на будь-якому місці — матерія є скрізь. Необхідно лише навчитись її трансформувати в потрібні для істот форми і якість. Для цього служить думка, якщо вона концентрована. Якщо вона кооперується з силами Безмежня, тобто Простору. Увійшовши в лоно Простору, як частина його, зрозумівши його сили, ви зможете вільно пересуватись і по своїй планеті, і в інших сферах Буття. Вам треба злагнути силу думки. Без цього — Космос закритий.

— Ні. Ми вже почали польоти.

— Це лише дитячі кроки. Уявіть собі співміністю — Безмежня і людина! Коли вона завоює його? Ніколи. А думка — охоплює Безмежня одразу.

— Але ж це... фікція?

— Не фікція, а велика реальність. Фікція — ваші польоти. Все в людині. Вона — єдиний господар Космосу. Тільки безмежно розвиваючи себе, свої почуття, безмежно, — наголосив юнак, — можна злагнути суть Буття.

— А чому ви тут?

— Випадково. Я попросив Учителя, щоб він дозволив мені провести цей дослід...

— Який дослід?

— Вивчення нижчої планети, де стан матерії дуже пасивний.

— А який вигляд ваших людей, такий, як я бачу?

— Ні. Зовсім не такий. Цю форму я створив для перебування на Землі.

— А можна було б побачити вашу справжню форму?

Л. ПЕЛЬКІНА
Мистецтвознавець

ТВОРІННЯ ГЕНІЯЛЬНОГО РЕПІНА

Існують полотна, що мають виняткову силу художнього впливу. Часто ми їх вперше бачимо ще в ранньому дитинстві, але вони залишаються в пам'яті на все життя. З роками наше ставлення до них змінюється: чудові шедеври оцінюються вдумливіше, в міру нагромадження життєвого досвіду глядача їхні позитивні якості розкриваються дедалі глибше. До таких творів належить і картина І. Ю. Репіна "Запорожці пишуть листа турецькому султанові", сповнена гордого духу безстрашного і волелюбного запорізького війська.

Кожен з геройв картини вже давно став нашим добрим знайомим. Як живі, стоять перед нами образи відважного кошового отамана Сірка, хитрого писаря, товстуна, що зайшовся в реготі, або рудоволосого козака з вибитим зубом, а також інших персонажів. Герой картини справді безсмертні.

Яку ж силу таланту, глибину знань і політ фантазії треба мати, щоб створити такий твір? Що спонукало великого художника написати його? Як виник і розвивався творчий задум? Такі запитання часто постають у глядача. Відповісти на них можна тільки докладно ознайомившись з історією виникнення "Запорожців".

Вивчаючи обставини, за яких писалася картина, приходиш до думки, що передумовою для створення її була величезна любов художника до України. Народжений на Харківщині, І. Ю. Репін з дитячих років добре зінав побут, народні звичаї, мистецтво українського народу. У своїх спогадах він звертався до рідних місць протягом усього життя. Навіть у сумні роки старости, живучи далеко від того, що було йому дорого і рідне, І. Ю. Репін з ніжністю говорив про "найсолідшу, веселу Україну". Вже дуже старим він написав картину "Гопак". Це — завершення української теми в його творчості, теми, втіленої в ряді творів, серед яких наймонументальнішим є "Запорожці".

Задум "Запорожців" виник до того, як художник приступив до створення полотен, що означали розквіт його творчих сил. Приїджаю-

чи до Чугуєва, Репін поринув в гущу народного життя. В листі до В. В. Стасова мальляр пише: "Я нещодавно промандрував днів чотири по навколо-лишніх селах. Бував на весіллях, на базарах, у волостях, на зайжджих дворах, у шинках, у корчмах і церквах. Що це за краса, що це за диво!!! Списати це я нездатний, але чого тільки я не послухався, а головне, чого тільки не побачив за цей час."

Вся гама відчуттів, яскравих і хвилюючих, які дослівно переповнювали художника, вимагала оформлення, повинна була у щось вилитись. Не дивно тому, що після Чугуєва, у 1877 році, виник задум картини "Вечорниці". А наступного року, прослухавши в домі Мамонтових у селі Абрамцеве текст знаменитого листа запорожців до турецького султана Мухамеда IV в інтерпретації, яку йому надала народня мудрість і народній гумор, І. Ю. Репін робить перший ескіз "Запорожців" олівцем. На ньому є напис "Абрамцеве", дата і назва сюжету, зроблені рукою художника. Цікаво, що вже в першому ескізі майбутньої картини цілком визначалася її композиція. Козаки вільно розмістились навколо столу, за яким у знайомій нам позі сидить писар. Є тут постаті реготуна і рудого запорожця, який вказує рукою в простір, а також постать козака, який сидить ліворуч від столу.

Другий ескіз картини було зроблено олійними фарбами. Тут уже з'явився отаман Сірко, визначився образ козака в папасі, намітилась голова зліва від писара.

У 1880 році Репін їде в подорож по Україні, по місцях, зв'язаних із Запорізькою Січчю. Треба було відшукати матеріал для картини, увібрati в себе живі враження. Маршрут цієї подорожі накреслив відомий історик М. І. Костомаров. Художник почав з Харківщини, побував на Дінці, а потім приїхав безпосередньо до мети — на територію колишньої Січі. Нижче від дніпровських порогів, на островах, колись розміщувалася козацька вольниця. І. Ю. Репін спочатку відвідував Хортицю, де бачив сліди старих запорізь-

— Це неможливо. Я й так багато сказав...
— Ми ще зустрінемось з вами колинебудь?..
— Всі зустрінуться.
— Як? — не зрозуміла дівчина. — Що ви сказали?

З-за близької скелі вдарив промінь ліхтарика. Почувся крик Юрка:

— Hi, ви погляньте! Ми помираємо від страху за неї, а вона повзе, мов слімак!

— Я заблудилася. — І схвильовано додала:
— Хлопці, погляньте, хто мене врятував...

Вона оглянулася. Поряд нікого не було.

Хлопці перезирнулися. Юрко взяв Люду за руку.

— Е, брат Людко, в тебе горить голова. Ти застудилася...

— Як же це? — бурмотіла вона. — Тільки що був... Говорив... Як же так?

Друзі втішали, діставали з рюкзаків спирт, теплі куртки, розкладали під кедрачом вогонь, а дівчина стояла на місці, дивилася на далекі зірки, і сльози, не знати чому, котилися по її щоках...

"Знання та Праця"

ких укріплень. Потім — Чортомлик, Нікополь, Покровське, Грушівку, Капулівку, Олександрівськ (нині Запоріжжя) та інші місця. Художник побував скрізь, де міг розраховувати хоч на якийнебудь матеріял. У старих храмах він знаходив запорізькі прапори, військові значки, в інших місцях — старовинні костюми, зброю, музичні інструменти. Пейзаж тих місць допомагав йому відтворювати умови життя козацтва. Ілля Юхимович постійно зустрічався з місцевими людьми, відшукуючи в них риси старого козацького типу.

Весною того ж року І. Ю. Рєпін відвідав маєток Тарновських (Качанівку), на Чернігівщині, де вивчаючи зібрані там речі української старовини, знайшов для себе багато цінного етнографічного матеріялу, який поповнив його відомості про побут і звичаї старої України.

Усі враження цього періоду зафіксовані в сотнях малюнків, що заповнили дорожні альбоми художника. На їхніх сторінках з'явились ескізи постатей, облич, чудові візерунки старовинних поясів, хусток, рушниці, порохівниці тощо. Ці малюнки згодом викликали захоплення у К. І. Чуковського, який писав у своїх відомих спогадах: "Самих тільки єтюдів до "Запорожців" було у Рєпіна кілька сотень і мені вважалось, що в них навіть штрих український: м'який, музичний, ліричний."

Подорож 1880 року дала дуже багато, але Рєпін не обмежився нею. Через вісім років з цією ж метою він вирушає на Кубань, а згодом в Одесу, з тим, щоб звідти вийхати до Туреччини, чого, проте, здійснити йому не вдалося.

До картини "Запорожці" він зібрав так багато матеріалу, як ні до одного свого твору. Над жад-

ною картиною не працював з таким запалом і енергією.

Багато допоміг йому відомий український історик, великий знавець старого Запоріжжя Дмитро Іванович Яворницький. Невтомний ентузіаст, який багато мандрував по Україні з науковою метою, Д. І. Яворницький досконало зінав історію, побут, пам'ятки матеріальної культури українського народу. У своїх письмових працях і усніх розповідях він викладав історію козацтва в яскравій поетичній формі, де документальна переконливість підкріплювалась силою уяви.

І. Ю. Рєпін познайомився з Д. І. Яворницьким у Петербурзі і незабаром вони зблизились. Він часто приїздив до свого українського друга, відвідував його знаменіті "збіговища", на яких звичайно збиралися земляки — українці — артисти, співаки, художники. Дім Яворницького був для нього не тільки гостинним куточком, а й своєрідним музеєм, сховищем козацької старовини дивної краси і цінності. Тут він знаходив, як писав пізніше власник колекції, "зброю, жупани, сап'янці, люльки — носогрійки, люльки — обчиські (тобто люльки товариські) з чубуками в три аршини завдовшки, які запорожці курили, лежачи на животах". Тут зберігалася й особливо цінні для Рєпіна археологічні знахідки. До таких належала карафка з "горілкою" видобута на клаудиці поблизу території Запорізької Січі. Її художник зобразив у картині на столі біля писаря.

Д. І. Яворницький допомагав І. Ю. Рєпіну не лише матеріалами колекції. Він поставав його і документальними джерелами, ділився з ним своїми глибокими знаннями з історії Січі і навіть... сам позував для писаря в картині.

Історія створення образів інших запорожців,

яка нам відома головним чином із спогадів Д. І. Яворницького і кількох інших джерел, дуже цікава. Працюючи над картиною, Рєпін дуже потребував натурищників. "Я добираю до попереднього ескіза обличчя серед знайомих або таких, що випадково зустрілись" — говорив художник.

Подивіться на репродукцію картини. Просто над писарем схилився отаман Сірко, покусуючи зубами край люльки. Він скосив насмішкувати, розумні сірі очі вбік товаришів. Для нього І. Ю. Рєпіну позував "гострослов і веселун", за визначенням Яворницького, генерал М. І. Драгомиров. Для цього образу був використаний також малюнок з козака Василя Олешка, привезений Рєпіним з України.

Над головою отамана видно рудого козака з голими грудьми, одноокого і щербатого. Він показує пальцем у простір, очевидно у напрямі уявного султана. Прототип рудого — Микита, фурман Тарновського, власника Качанівки. Сам Тарновський позував для козака, що стоїть зліва від писаря, у чорній смушевій шапці, з сухуватим похмурим обличчям. Поряд з ним, біля лівого плеча — голова юнака, стриженої "під макітру". Це типовий семинарист, який зберіг ще свій бурсацький вигляд і, очевидно, недавно прибув на Запоріжжя. Рєпін використав для нього маску з обличчя відомого українського художника П. Д. Мартиновича. Тут же столітній дідок з сивим оселедцем. Обличчя його зморщилось від сміху. Цього старого художника знайшов на пристані біля Олександрівська.

Знайомий художник М. Д. Кузнецов — людина богатирського складу й силач — перетворився на картині в козака з пов'язкою на поранений голові. Інший художник — Я. Ф. Ціонглінський — був моделлю для чорновусого богатиря, який опустив величезного кулака на голу спину товариша, що сидить ліворуч біля стола з кобзою на колінах. Цей козак, який видно смакує кожне слово листа, є однією з найколоритніших постатей серед запорожців. Д. І. Яворницький говорив, що для нього позував "уславлений п'яница і гультяй Б.".

На правій частині картини погляд одразу спиняється на оглядній постаті в червоному жупані і смушевій шапці. Ухопившись руками за живіт, товстун трясеться від реготу. Відомо, що його написано з професора Петербурзької консерваторії А. І. Рубця.

У картині є ще один персонаж, обличчя якого не видно. Це запорожець, який від реготу впав на бочку прямо перед глядачем. Його характерну широку потилицю Рєпін не міг написати "від себе", не маючи нічого перед очима. Перебравши всіх своїх знайомих, художник нарещіт знайшов потрібну йому модель. Це був Г. П. Алексеєв, — у якого за словами мистця, була "голова велика, лиса, а потилиця така, що потрібні віки, щоб створити таку потилицю".

Проте Г. П. Алексеєв навідріз відмовився позувати художникам у такій непривабливій поставі. Не допомогли й обіцянки Рєпіна безкоштовно написати його портрета. Тоді вдалися до

хитроців. Якось Яворницький під час розмови з Алексеєвим — пристрасним любителем і знавцем нумізматики — зацікавив його стародавніми монетами. Захопившись ними, той не помітив, як Рєпін, за його спину швидко намалював у свій альбомчик "знамениту" потилицю.

Звичайно, художник не переносив всі моделі на картину механічно. Він переробляв їхні характерні риси відповідно з задумом, видозмінював, доповнював іншими рисами.

Відомо, що для образу Сірка, крім М. І. Драгомирова, був використаний портрет козака Олешка. Позував Рєпіну також письменник В. А. Гіляровський, артист Ф. І. Стравинський та інші. Іноді мальяр запозичував у зовнішності людей, які траплялися йому, лише окремі риси.

Існує два варіанти картини. Один належить Харківській картинній галереї, другий — Державному російському музею в Ленінграді. Працюючи над ними майже одночасно, І. Ю. Рєпін змінював образи, варіював їхні риси і навіть в окремих випадках зовсім виключав деякі написані раніше постаті. Так він виключив постать хлопчика джури, для якого йому позував син Юрій, козака з бандурою, чорновусого запорожця, що зайшовся у реготі. Художник жертвував окремими, чудово написаними постатями в ім'я цілого, в ім'я загальної зібраності і виразності всієї групи.

Писав Рєпін "Запорожців" близько п'ятнадцяти років. За цей час він закінчив картини: "Царівна Софія", "Відмовлення від сповіді", "Не чекали", "Іван Грозний і син його Іван", а "запорізьке" полотно все ще знаходилося в його майстерні.

Припиняючи на деякий час роботу над картиною заради інших полотен, художник повертається до неї з новим припливом енергії. У листі до В. В. Стасова у 1880 р. він писав: "Досі не міг відповісти вам, Володимире Васильовичу, а в усьому винні "Запорожці". Ну й народ же!!! Де тут писати, у голові паморочиться від гаму й шуму... Ще задовго до Вашого листа я зовсім ненароком відгорнув полотно і не втерпів, взявся за палітру і от тижнів два з половиною без відпочинку живу з ними, не можна розлучитись — веселий народ... Недарма про них Гоголь писав, все це правда... Ніхто на усьому світі не відчував так глибоко свободи, рівності і братерства!"

Ці люди, старі й молоді, здорові й понівеченні в боях, веселі й похмурі — всі вони справжні герої, горді сини України, які над усе цінять свою національну гідність. Так задумав художник свою картину. Так вона і звучить для глядача, для нас і до сьогодні.

"Наука і Життя"

ЧИТАЙТЕ!

ПОШИРЮЙТЕ!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

"МОЛОДУ УКРАЇНУ!"

В-м

Я І МОЇ ПРЕДКИ

Королівський Онтарійський Музей інформує про можливість зв'язку між рибою і людиною в ланцюзові еволюційного розвитку.

Гловб енд Мейл

— А чи перескошиш, бабо, ген на ту гілку, що он на тому дереві від вітру гойдається?

— А чому ж ні? Перескоочу!

І баба перескочила. А дід навздогінці за нею, соромно ж йому від баби відстati.

Було це ген-ген, за давніх-прадавніх часів. Тоді мої дід і баба (тут для скорочення оминаю велику кількість "пра") на деревах жили, з гілки на гілку перескачували, на хвостах своїх довгих гойдалися — справжнісінькими тобі мавпами були. Про це я довідався у школі, де ми про походження людини від мавпи вчили. Фотокарточки сучасних хвостатих людей нам показували, на доказ, що їй досі цивілізоване людство не повністю позбулося своїх старих прикмет.

Тоді я навіть свою родинну гілку розробив: Започаткував її мій дід, великий і сильний Орангутанг. Баба — дещо менша — Шимпанзе називалася. І я пишався таким походженням, гордився величчю своїх предків. А для продовження родинних традицій, сам, як стемніє, по сусідських яблунях лазити практикувався.

Та коли я своїй бабусі, що за моїх часів жила, її величну родинну гілку показав, вона мене деркачем з хати вигнала, ще й анахтеною обізвала.

Зрозуміння я знаходив тільки у школі, де директор, ствердживши мою родинну гілку, запевнив мене, що й він як і я походить від мавпи, яку може й Адамом звали. З даліших пра-прадавніх часів мавпи у пічерних людей еволюціонувалися, з пічерних людей у цивілізованих. А у нашу добу космонавтами стали.

Потім часи змінилися. Збіgom обставин, з країни, що як шкварка шкварчала під сталінським сонечком, я до західніх демократій дістався.

Тут я довідався, що директор школи може й справді від мавпи походить, але я — людина, Всевишнім створена. Тоді я зрозумів свою бабусю. Шкода стало, що так ображав її, та пізно — бабусі вже немає.

За образу моого роду, вчинену вчителями, я на мавпах мстився: у зоопарках перекривляв і дражнив їх.

Дочку свою я вже новій теорії вчив — людяній.

Аж одного разу приходить вона зі школи та до мене:

— Е-е, тату! Знаєш від кого ми походимо?

— Від риби! Не віриш? То сам прочитай! — і тиць мені в руки газету.

Читаю: "науковці Королівського Онтарійського музею відкрили містерійний ланцюг людської еволюції, який доказує, що 350 мільйонів років тому людські предки рибами були, які "крессоптериджіан" називаються. Палеонтолог доктор

Гордон дійшов до таких висновків після десяти років студій еволюційної зміни риб'ячих зубів, які теперішня людина від риби у спадщину дістала." Далі довідався я, що доктор Гордон коло берегів затоки Чалер у Квебеці кроссптериджіанів з поспіхом ловив. Поспішав він тому, щоб еволюціонуючися в людину, кроссптериджіани часом не почали зубні протези закладати — тоді не пізнаєш.

Такі то цікаві були мої предки. У воді плавали їй хробачками живилися. І знов уява моя маює таку от ідилічну картину:

— Чи підплівеш, бабо, під того камінчика?

— Чому ж ні? — підплів.

І граціозно кругнувши хвостиком баба поплівла. А дід навздогінці за нею — соромно бо йому від баби відстati.

І я знову взяв олівця у руки і почав розробляти за новою теорією свою нову родинну гілку: тепер дід мій кроссптериджіаном став, йому й назва така підходить. А бабі не личило так називатися, тому до роду карасевих її заразував. Знову горджуся своїм походженням, лише призначався нікому не відважуюся.

Поїхав я оце з Макаром до Квебекських річок на судака. А день такий соняшний, тихий. Судак увечері, з дев'яткою клювати починає, як стемніє. До вечера далеко, стягнули ми на воду човна й попливли околиці оглядати. Полуднувати під скелею зупинилися, а щоб не нудно було — вудочки закинули. Макарові сом піймався. Витягає він та лається:

— Погань така, — гачка проковтнув і не відчепиш!

Дивлюся я на Макарового сома, а він вусатий, дебелій, діда Макарового нагадує мені — якось еволюція в людину цього пращура оминула і він у воді так і залишився.

Така подібність заскочила мене (недаремно генетика про спадковість прикмет від предків вчить), і я мало не скрикнув з несподіванки, але вчасно схаменувся. Не хотілося Макара на гостру відповідь провокувати і наші відносини псувати. Він хлопець гарячий, а я холодної води, страх як боюся.

Ловилися великороті беси й окуні і я, скидаючи їх з гачка, шукав у них рис моїх знайомих. Думками я линув у майбутнє і уявляв, що може ось цей бес, за конклюзіями Королівського Онтарійського музею через якихсь 350 мільйонів років, перейшовши всі ланцюги, еволюціонує в майбутнього... може й Веема.

Над водою, на гілці цвірін'якула пташка. Бач — літає... А того й не знає, що може за кілька років Королівський Онтарійський Музей дійти до конклюзій, що людство походить від птахів, а за основу цієї еволюції подібність чубів візьме.

І я в думках почав малювати свою найновішу родинну гілку: у ній мій дід був півнем, а бабу від куріпки я вивів.

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

З ЗАСІДАННЯ ГУ ОДУМ-У США

У суботу 13 березня у Філадельфії відбулися чергові збори членів ГУ ОДУМ-У США на по-мешканні Семена Лободенка. На засідання з'їхалися Ольга і Антін Філімончук з Мейпелвуд, Нью Джерсі, Евген Кальман з Трентону, Нью Джерсі, Олексій Коновал з Чікаго, Іллінойс, Семен Лободенко та Марія Євсевська з Філадельфії, Пенсильванія. Деякий час був присутній новообраний голова філядельфійської філії ОДУМ-У Петро Гурський та український бізнесмен та великий друг ОДУМ-У Іван Ваць.

На засіданні обговорювано та винесено певні рішення в справі "Молодої України", альманаху ОДУМ-У, Конференції ОДУМ-У, зустрічі ОДУМ-У Канади і США на терені Канади на оселі "Київ" коло Торонта, що відбудеться 3-4 липня, придбання оселі ОДУМ-У у США, ювілейного з'їзду, що відбудеться 4 і 5 жовтня в Нью Йорку та ін.

Конференція ОДУМ-У

Головна Управа ОДУМ-У в по-розумінні з головою ЦК ОДУМ-У Евгеном Федоренком (він був на другий день засідань), пропонує членам ЦК ОДУМ-У та Головній Управі ОДУМ-У Канади, редакційній колегії "Молода Україна" та управам філій відбути спільну Восьму Конференцію активу ОДУМ-У в суботу 1 травня в місті Сиракюз, штат Нью Йорк. На Конференції мають бути обговорені справи зустрічі, альманаху, "Молодої України", статуту ТОП, літньої уніформи, відзначень та ін.

Альманах ОДУМ-У

Звертається увагу всіх філій ОДУМ-У США і Канади, а також поодиноких членів, які впродовж років були в управах філій чи в Головних Управах, щоб вони якнайскорше подали інформації, дані і фотографії, які на їхню думку мусили бути поміщені в Ювілейному Альманасі ОДУМ-У.

На протязі 15-ти років через ряди ОДУМ-У пройшло сотні о-

сіб. З певних, чи то родинних, чи інших причин, деякі особи відійшли від активного життя ОДУМ-У, але в минулому вони прикладали багато старань для росту і добра ОДУМ-У. Тому, щоб не було нікому кривди, якщо про когось з них не буде в альманасі згадано, ми прохаемо надсилати матеріали про свою працю та заслуги в ОДУМ-і до Головних Управ ОДУМ-У, або на редакцію "Молодої України" чи до одумівських сторінок при газетах. Зробіть це негайно.

Товариство Одумівських Приятелів (ТОП)

Для кращого розвитку й праці ОДУМ-У потрібно зорганізувати при всіх філіях ОДУМ-У ТОП. Над виробленням статуту ТОП працювало кілька осіб, а опрацьований проект і досі не затверджений. На засіданні ГУ ОДУМ-У переглянено та обговорено останній проект статуту ТОП. В обговоренні, на другий день засідань, брали участь також Петро Стокальський, Іван Гладун та Володимир Жибурт з Нью Аркью. Вирішено проект статуту ТОП скоротити й у новій формі подати на затвердження конференції ОДУМ-У. Олексій Коновал має зредагувати проект статуту для затвердження.

Нові члени ОДУМ-У

На пропозицію управи філії ОДУМ-У в Сиракюз, ГУ ОДУМ-У США 13 березня затвердила членами ОДУМ-У таких осіб: Надію Лукянець, Людмилу Кравченко, Івана та Леоніда Ємця, Миколу та Володимира Сененка, Анатолія Омеляна, Леоніда Брунця та Анатолія Масюка.

"Молода Україна" журнал ОДУМ-У

"Молода Україна" журнал ОДУМ-У впродовж 15-ти років існування ОДУМ-У був об'єднуючим чинником для членів, симпатиків і прихильників ОДУМ-У. Щоб поставити "Молоду Україну" на міцнішу фінансову базу, пропонується філіям ОДУМ-У бути спонзорами одного числа журналу. Це значить, що якесь

число журналу буде присвячене тій філії, яка б сплатила витрати друку числа. На обкладинці того числа може бути фотографія мистецької одиниці філії або щось інше з життя філії. Різноманітно в тім числі мав би бути допис про працю філії та фотографії чи то голів філій, чи активних одумівців чи інші фотографії. Щоб бути спонзором числа, яке призначено філії, треба придбати певну кількість передплатників, взяти кільканадцять оголошень від фірм, перевести збірку на пресовий фонд чи внести певну суму грошей з каси філії. Яка сума грошей чи кількість передплатників потрібна, буде подано окремим обіжником філіям.

Іван Ваць та Іван Гладун очолили купівлю оселі ОДУМ-У

14-го березня у Філадельфії відбулося засідання членів ЦК, ГУ ОДУМ-У та осіб, яким близько до серця лежить справа виховання молоді в ОДУМ-і. Це засідання відкрив заступник голови Семен Лободенко, а ведення передав Олексієві Коновалу. Після конструктивних дискусій та обговорень вибрано осіб, що відповідатимуть за придбання і утримання виховно-відпочинкової оселі ОДУМ-У "Київ". Головою мужів довір'я є Іван Ваць, молодий український бізнесмен, що має три будівельні фірми у місті Філадельфії. Завдяки допомозі його фірм літні табори Юного ОДУМ-У в США мали все потрібне встаткування і вигоди впродовж багатьох років. Секретарем є Антін Філімончук, а скарбником Семен Лободенко. Раду директорів, фактичних керівників оселі ОДУМ-У очолив Іван Гладун (повний склад управи та членів-директорів є у зверненні в справі придбання оселі ОДУМ-У).

Присутні на засіданні звертаються з щирим закликом до всіх українських громадян своїми пожертвами зможливити придбання оселі ОДУМ-У. Данило Завертайло, Голова ГУ ОДУМ-У США не міг приїхати на засідання. В своєму листі він вітав ідею придбання оселі та закликав всіх членів-директорів зложити по 100 доларів на оселю так, як він оце робить, долучаючи чек на згадану суму.

НОВООБРАНА УПРАВА ТА ВИХОВНИКИ ФІЛІЇ ОДУМ-У В ЧІКАГО.

Сидять зліва: Валя Пошиваник, Ліна Степова, Людмила Ревенко, Василь Коновал (голова філії), Марія Глібчук, Люба Литус та Люся Петренко. Стоять: Олексій Коновал, Данило Завертайло, Іван Іващенко, Василь Ковальчук, Макар Місцевич, Микола Козленко, Володимир Косогор, Василь Вестеровський, Михайло Будько, Леонід Литус та Олексій Пошиваник.

ЧІКАГО

5 лютого 1965 року філія ОДУМ-У в Чікаго розпочала свої 10-ти хвилинні радіопередачі на програмі Самбірських. Радіопередачі філії відбуватимуться кожної першої п'ятниці в місяці, тобто 5 березня, 2 квітня, 7 травня і т. д. Першу передачу, присвячену подіям Крут, перевів голова філії Олексій Пошиваник. Окрім нього на радіопередачі виступив з двома піснями квінтет філії.

У неділю 7 лютого членство філії було в трьох церквах на панахидах по героях Крут. Того ж самого дня, по обіді, відбулися загальні збори філії. Головував Олексій Коновал, а секретарювала Ліна Степова. Після звітів, дискусій та уділення абсолюторії старій управі вибрано нову управу в такім складі: Василь Коновал — голова, Василь Ковальчук — заступник, Ліна Степова — секретар, Леонід Литус — скарбник, Люба Литус — реф. юнацтва, Людмила Ревенко — заст. реф. юнацтва, Олексій Пошиваник — організаційний реф., Іван Іващенко — культ-освіт. та заст. організаційного, Микола Козленко — спортивний реф., Михайло Будько — заст. спортивного реф., О-

лексій Коновал — реф. преси та інформації, Володимир Косогор — господарський реф., Данило Завертайло — член управи.

До Контрольної Комісії вибрано Василя Вестеровського (голова), Люсю Петренко та Макара Місцевича. На цих зборах в члені філії прийнято Лева Приступу та Олега Лешика.

Того ж самого вечора в домі СУМА відбулася крутянська імпреза всіх молодечих організацій. Філію репрезентували в спільній декламації Василь Ковальчук та квінтет філії з двома піснями. Чистий прибуток з імпрези, присвяченої Крутам призначено на катедру українознавства та видання гасолової енциклопедії.

4 квітня о 6-ій годині вечора філія влаштовує в школі Шопена Шевченківський концерт. В концерті, прибуток з якого призначено на журнал "Молода Україна", беруть участь струнний ансамблі під керівництвом Анатолія Луппо, співочі ансамблі, дуети, декламації та струнна оркестра під мистецьким керівництвом Анатолія Степового. В струнній оркестрі є 52 особи, а саме: Валя і Олексій Пошиваник, Василь, Наталка та Олексій Коновал, Оксана і Людмила Ревенко, Ліда і Володимир

Косогор, Петро й Іван Лисенко, Петро і Розалія Бойко, Володимир Оборковський, Олег Масловський, Василь і Оля Мирутенко, Василь, Микола і Андрій Сиба, Віктор Войтихів, Ліна та Анатолій (мол.) Степовий, Грицько Лень, Марія, Володимир і Петро Павлівець, Петро та Іван Іващенко, Ліда і Віктор Борачук, Марія Брикайлло, Микола Осовський, Наталка Колішинська, Марія Луппо, Віктор Міткал, Віктор Гуртовий, Юрій і Сузана Костин, Віра Сахно, Олена Сербу, Петро Руденко, Зенон Походенко, Ариядна, Астріадна і Ярослав Чорнявський, Олексій Медвідь, Олена Радзіловська, Тамара Дмитренко, та Григорій Медуніця. Диригентом є Анатолій Степовий, а заступником Анатолій Луппо. В Шевченківському концерті виступить вперше, створений минулого року, ансамбль бандуристів ОДУМ-У під керівництвом Григорія Китастиого. Ансамбль складається з 26 бандуристів та коло 30 осіб співаків.

15 травня філія влаштовує весняну забаву в залі церкви св. Володимира. Початок о 9-ій годині вечора. Гратиме найкраща українська оркестра Володимира Чижика.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

На річних загальних зборах 22-го лютого 1965 року в Філадельфії США вибрано нову управу в такім складі:

Петро Гурський — голова, Віктор Корсунь — 1-й заступник та реф. юнацтва, Микола Пантюк — 2-й заступник та реф. з'язків, Тамара Федоряка — секретар протоколів, Оля Орда — кореспонденційний секретар, Володимир Католік — скарбник і господар майна філії, Зоя Граур — культ-освітній реф., Семен Лободенко — організаційний реф., Леонід Білоус — заст. організаційного реф., Юрко Бурка — спортивний реф. для хлопців, Ела Католік — спортивний реф. для дівчат, Леся Капшученко — реф. преси, Катерина Борисенко — член управи.

До Контрольної Комісії обрано: Володимир Білоус — голова, Алік Юрченко та Оля Пантюк — члени.

На зборах поінформовано, що 5 березня танцювальний гурток філії під керівництвом Віктора Литвиненка виступатиме в клубі "Ду Понт". Одумівський хор філії підготовляється до участі в шевченківському свято, яке влаштовують молодечі організації та школи українознавства. Праця Юного ОДУМ-у відбувається кожної суботи, після навчання в школі українознавства. Регулярно працюють з молоддю сім виховників. Тепер філія готується до курсів виховників Юн. ОДУМ-у, на які з філії іде 15 осіб виховників та кандидатів на виховників. Філія робить заходи для створення ансамблю бандуристів. В скромому часі, за посередництвом філії ОДУМ-у в Чікаго, дістанемо 10 бандур і після того розпочнеться праця з ансамблем.

СИРАКЮЗ

21 лютого 1965 року в філії ОДУМ-у в місті Сираакюз, США, відбулися звичайні загальні збори філії. На них доповнено управу філії, а саме вибрано Контрольну Комісію. До управи філії входять такі особи: Леонід Ємець — голова, Анатолій Омелян — орг. реф. та заступник голови, Іван Ємець — культосвітній реф., Галина Тимченко — секретар, Ліда Черевко — фінансовий реф., Микола Синенко — спортивний реф., Микола Дяченко — реф. преси, Ольга Орендаренко — реф. юнацтва, П. Тимченко — заст. реф. юнацтва.

До Контрольної Комісії вибрали: Володимир Синенко — голова, Людмила Кравченко, Іван Стеценко та Петро Рибальченко — члени.

КУРСИ ВИХОВНИКІВ ОДУМ-у

Олена Лукаш, референт Юнацтва Центрального Комітету ОДУМ-у, повідомила всі філії ОДУМ-у, що згідно спільногорішення ЦК і ГУ ОДУМ-у США курси виховників відбуватимуться впродовж чотирьох субот і неділь. Теми, що будуть опрацьовані на курсах виховників такі: ідеологія і поведінка одумівця, історія, географія і література України, психологія

УПРАВА РОЇВ ХЛОПЦІВ ФІЛІЇ ЧІКАГО.

Сидять зліва: Василь Мирутенко, Віктор Войтихів та Андрій Скиба.
Стоять: Олег Масловський та Анатолій Степовий.

(підхід до дітей) та літні табори. Учасниками цих курсів можуть бути хлопці й дівчата від 16 років. Філії сходу а також і батьки повинні звернути належну увагу на те, щоб якнайбільше здібних, думаючих одумівців взяли участь в цих курсах виховників.

Розклад курсів такий: 1-ий тиждень: 27-28 березня в Ньюарку; 2-ий тиждень: 8-9 травня в Філадельфії; 3-ий тиждень: 29-30 травня в Трентоні; 4-ий тиждень: 26-27 червня (місце буде призначено пізніше). Як видно з розкладу, курси кожного разу відбуватимуться в інших місцевостях для того, щоб всі могли взяти участь в них. Батьки, які про курси виховників були поінформовані раніше, а хочуть, щоб їхні діти відвідували їх, повинні в тій справі звернутися безпосередньо до управи філії у своєму місті.

НОВА УПРАВА В ГАРТФОРДІ

Річні загальні збори філії ОДУМ-у в Гартфорді США відбулися в кінці 1964 року. Уступаючий голова філії Володимир Дрозд подав членам короткий звіт з діяльності філії. Управа брала участь у посвяті пластового прaporу, на святі Дня Матері, відкритті пам'ятника Тара-

сові Шевченкові у Вашингтоні 27 червня 1964 р., а також в ювілейному святкуванні 15-ти ліття Св. Володимирівського храму в Гартфорді. Головою президії зборів був обраний Василь Волошко, а секретарем Павло Хмелівський. До нової управи філії вибрано: Володимир Швець — голова філії, Людмила Головко — заст. голови та культ-освіт. реф., Ніна Супрун — секретарка, Павло Хмелівський — скарбник, Леонід Чудовський — контролер філії.

В дискусіях про дальшу працю філії обговорювали створення Юного ОДУМ-у в Гартфорді, відбування сходин філії кожного місяця, святкування національних свят, регулярне сплачування членських внесків та розповсюджування журналу ОДУМ-у "Молода Україна".

ПОЇЗДКА РЕФЕРЕНТА ЮНАЦТВА ЮНОДУМ-у В ЧІКАГО

На початку лютого ц. р. голова Головної Виховної Ради та референт Юнацтва Юного ОДУМ-у в Канаді, інж. Петро Родак, перебуваючи в Чікаго зустрівся з членами Головної Управи ОДУМ-у США та управи філії в Чікаго, а саме: О. Коновалом, Д. Завертайлом, В. Коно-

валом, О. Пошиваником. Під час зустрічі було обговорено ряд питань пов'язаних із Зустріччю ОДУМ-у США й Канади 3 і 4 липня, ц. р., журналом "Молода Україна" та працею з Юним ОДУМ-ом.

ОЙ НА СОНЦІ, НА МОРОЗІ...

Лютий для Юних одумівців в Торонті є знаний тим, що кожного року в цьому місяці вони з своїми виховниками їдуть автобусом кататися на санках. Така прогулянка організується спішно, щоб часом погода не змінилася. За два-три дні перед прогулянкою всі одумівці уважно прислухаються до звітів метеорологічного бюро—чи не змінюється погода і чи не розстасє сніг, а то всі пляни пропали.

Нетерпляче очікували Юні одумівці 21 лютого, ц. р. О 10-ій годині ранку всі рої з повним вирядом зібралися біля Українського Народнього Дому і чекали на автобуса, а той, як на зло, повертаючи в бічну вулицю, застряг в снігу. Але незабаром автобуса витягли і о 10.30, зі співом на устах, 56 Юних одумівців вирушили до провінційного парку, "Байд Консервешон", близько 20 миль від Торонто.

Погода була чудова. Сонце не-милосердно пригрівало, сніг розтавав на убраних наших одумівців, а подуви легенької вітерця висушували іх. Коло 4-ої год. по обіді всі були втомлені і змокрілі, проте задоволені. Але одумівець вміє дати собі раду. Кожний скоренько переодягнувся в сухе вбрання і на 6 годину вечора, загорілі від сонця й вітру, без пригод, всі повернулися додому, очікувати наступного місяця лютого.

ДОРОГИЙ ЧИТАЧУ!

Майбутнє "Молодої України" залежить також і від Тебе!

Отже, поширюй журнал, приєднуй нових передплатників!

Не забувай про пресовий фонд

"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"!

ГІДНЕ ВІШАНУВАННЯ

6 лютого 1965 року друзі і знайомі Павла Чепурного зібралися, щоб відзначити 50-річчя з дня його народження.

Тяжким було життя ювілята, тернистим шляхом ішов він: привожна, непевна завтрашнього дня юність, далека Сибір, холод, голод, знущання в таборах, поневіряння після втечі з заслання. Довелося перейти через тортури, яких зазнали мільйони українців.

І аж тепер, в Канаді, в своїй родині, має дружину і дві дочки-одумівки серед щиріх друзів, він відчуває себе справді вільною людиною.

Присутні на цьому скромному ювілею вручили панові Чепурному подарунки і бажали багато ще щастливих літ та повернення до рідного вільного краю.

З тої нагоди перевели збірку на українську пресу. Зібрано 35 дол., з яких призначено на часопис "Українські Вісти" в Німеччині 15 дол., а на журнал "Молода Україна" — 20 дол. Господарем вечора був Федір Бойко.

СКАРБНИЦЯ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ

Минуло 60 років з дня відкриття Київського державного історичного музею — одного з найбільших у республіці.

Початок його величезній колекції поклали збірки археологічних, нумізматичних та інших пам'яток Київського університету. Університетський "музей старожитностей" був недоступним широким колам. І тому в 1888 році історики О. Лазаревський, В. Антонович та мистецтвознавець А. Прахов подали доповідну записку губернаторові з пропозицією створити громадський музей. У відповідь їм була така резолюція: "По сведениям, собраным по губернии, в учреждении подобного рода нужд не представляется".

Тоді Київське товариство старовини і мистецтв організувало збір коштів на спорудження музею. І вже в 1889 році в недобудованому ще приміщенні Міського музею старовини і ми-

стецтв (тепер будинок Музею українського мистецтва) була відкрита перша експозиція археологічних пам'яток з розкопок В. Хвойка в Києві. Офіційне ж відкриття відбулося через п'ять років.

Багато цінних зборок картин, художніх виробів, коштовних речей було передано в колекцію музею.

Під час війни німці зруйнували приміщення музею й пограбували й вивезли понад 200 тисяч експонатів. Після війни музей поновив свою роботу в новому будинку, садиба якого, на якій знаходиться рештки пам'яток стародавнього Києва, оголошена історичним заповідником.

Нині київський музей вважається однією з найбільших скарбниць пам'яток матеріальної і духової культури українського народу. В його фондах зберігається 525 тисяч експонатів. Експозиція розташована в 30 залах і висвітлює історію українського народу з найдальших часів і до наших днів.

ПЕРШІ НА УКРАЇНІ

Бібліотека

Древній Київ 1037 року. Кияни святкують перемогу. Військо князя Ярослава розбило ворога. Ярослав Мудрий на честь перемоги велів побудувати новий собор. В ньому, як свідчить літопис, і знаходилась перша бібліотека на Русі.

Напівтемне приміщення. На стелажах, полицях — великі книги. Їх декілька сот. Це найбільше зібрання на київській Русі в ті часи. Тут книги написані грецькою мовою, слов'янською, книги привезені з Болгарії. А ось перекладені з інших мов, куплені в купців Персії, Середньої Азії, в країнах Європи. Окремо лежать книги староруських авторів, але їх небагато.

Майже всі вони в спеціальній оправі з дерев'яних дощок, обтягнутих шкірою. Поверх шкіри — дорогий оксамит, сідваб, оздоблений золотом, сріблом.

Щоб книжку ніхто не взяв без дозволу, її прикували ланцюжком до стелажів.

В кімнаті біля вікна сидить чернець. Старанно виводить гусичим пером літери. Більше піврока буде переписувати книжку. Це ще нічого. Іноді по декілька років працює переписувач над однією книжкою.

Розгорнімо одну з них. Цікавий запис на останній сторінці. Автор просить не засуджувати його за допущені граматичні помилки.. Тут же звертається з прокляттями до того, хто буде неохайно поводитись з книгою, хто наважиться вкрасти її.

Книга завжди несла людям знання.

У 1037 році літописець так записав: "Велика користь буває від книжної науки. Вони ж бо ріки, що наповнюють всесвіт, вони джерело мудrosti, в книгах неzmірна глибина..."

Вже в ті далекі часи руські люди були високоосвіченими.

Сам князь Ярослав Мудрий цінив і любив книгу. Його син Всеvolod знав п'ять мов. Другий син Святослав заставив усі свої кімнати книгами. Анна, дочка князя, вільно володіла декількома мовами, добре писала. В той час як її чоловік, французький король, не вмів навіть підписуватись. Під законами ставив хрестики.

З тих пір минули століття. Більше двадцяти п'яти раз Київ руйнувалася ворожа рука, більше двадцяти двох раз місто палало в полум'ї.

Нам невідома доля першої бібліотеки. Можливо її спалили татарські орди під час нападу на Київ у 1240 році.

У Києві там, де колись була перша бібліотека на Русі, зараз знаходиться державний історико - архітектурний заповідник, працює музей.

Трамвай

Це слово не викликає ні захоплення, ні здивування. Трамвай став невід'ємною частиною нашого побуту.

А знаєте, де вперше в колишній російській імперії побудовано трамвай?

Кінець червня 1891 року. На центральній вулиці Києва — Хрещатику — пожвавлення. Біля незвичайної споруди — юр-

би людей. Сьогодні перший рейс конки (так називали прадіда сучасного трамвая). Всі бажають відправитись в перший рейс. Ось службовці запрягають коней, лунає дзвінок і конка вирушила по місту.

Та коні швидко стомлювались. На невеличкому під'їомі доводилось підпрягати одного-двох. Це призводило до додаткових витрат.

Скоро коней замінили.

Були побудовані спеціальні паротяги для київського трамвая.

Через рік — пробний рейс парового трамвая.

Вечірня година. Стомлені люди полягали спати. В цей час за вікном з шумом, стуком проїжджає паровий трамвай. З труби валить дим, кіптява. Машиніст навіть на невеличкому під'їомі змушений зупинити паровоз, щоб набрати достатньої кількості пари. Для очищення топок у самому центрі міста, на кінцевих зупинках зробили спеціальні станції.

Hi, такий трамвай теж не міг задовольнити киян.

Тому вирішено було зробити дослідну лінію електричного трамвая. 2-го травня 1892 року відбувся перший пробний рейс електричного трамвая — першого на Україні, другого в Європі.

Лінія довжиною 1,5 км. з'єднувала Поділ з Хрещатиком.

Після Києва електричний трамвай запроваджено в Катеринославі, Одесі та інших містах України.

Пароплав

Трудно повірити, що сто п'ятдесят років тому не було... пароплавів.

Сила м'язів людини заміняла силу пари.

Над річками линули журліви пісні бурлаків. Виснажені, втомлені тягли вони судна.

З давніх-давен помічником людини було вітрило. Але судно пливне лише тоді, коли дме вітер. Коли ж вітру немає, то стій на місці.

Люди давно мріяли про побудову саморушних суден, які б могли рухатись проти течії, проти вітру.

Один багатій звелів на своєму кораблі збудувати великий ковалський міх. Цим міхом дули на парус. Але судно не рухалось. Інший "винахідник" побудував на покладі цілий млин з величезними вітрилами. Млин повинен був рухати колеса. Але й з цього нічого не вийшло. Лише після того, як була винайдена парова машина, можна було побудувати судно, яке рухалось парою.

Вже на початку минулого століття з'явились перші пароплави.

Невідомі майстри-кріпаки графа Воронцова в 1823 році збудували перший пароплав на ріці Дніпрі.

Це було в селі Мошни (Черкаська область).

Пароплаву дали ім'я "Дніпро". Такого пароплава зараз не побачиш. Парові машини рухали два великі колеса. Але найдивовижніше в ньому — димар. Зроблений він був із... цегли.

1823 рік вважається першим роком парового судноплавства на Дніпрі.

"Піонерія"

ЩО ТАКЕ БАЙКА?

Син-школяр читає книжку,
— Тату, тату! — він гука. —
Ось написано тут байка...
Це матерія така?

— Hi, синок, то твір так зветься,
У якому розмовля
Вовк з ягням,
Свиня із дубом,
як оце з тобою я.

У ТЕАТРИ

Жінка смика чоловіка:

— Нахилися нижче...

Он, поглянь твоя сусідка
Спить, аж носом свище...
Чоловік увесь затрясся,
Засичав: — Іди ти!
Треба було ради цього
Ще й мене будити!..

БАТЬКИ!

МАТЕРІ!

Чи Ви вписали своїх дітей до
ОДУМ-У?

Якщо ні, впишіть їх негайно!

З БІОГРАФІЇ СЛІВ

Пря, прати, прапор

Слово "пертися" або "пратися" в давнину вживалися в значенні "битися". Про це свідчить українське слово "прати". Адже "прання" є биття близни об воду. "Праник" — це знову ж таки спеціяльне знаряддя для биття близни. В чеській мові "прат се" донині означає "битися". Стародавня назва грому й блискавки "перун" теж походить від слова "перти". "Перун" — це той, хто б'є.

Від "прати" утворилось і "пря" — із значенням битва, війна, боротьба, а також "прапор". Існувало колись слово "переперти", що відповідало сучасним "побороти", "перемогти". Від нього й утворилось "перепор" — перемога. Пізніше так стали називати й символ перемоги — військовий стяг. Змінившись на "прапор", це слово дожило до наших днів.

Водити, вождь, вітчизна

У мові наших далеких предків слово "водити" мало дуже багато значень, в тому числі: "періодично напувати худобу водою". Очевидно, для того, щоб "водити

худобу", треба було мати досвід, знати дороги до водопою, розумітися на зорях. Такою людиною за первісного ладу був "водець", або "вождь" племени, який керував усім життям скотарів. З виникненням родової сім'ї слово "водець" стали прикладати до голови сім'ї. Пізніше воно замінилося на "вотець" ("вітець"), або отець.

"Вітчизна", тобто країна батьків, виникло значно пізніше від слова "вітець".

Безпека, небезпека, забезпечити

Ми вже писали, що слово "пектися" в багатьох слов'янських мовах мало значення "піклуватися". Отже, похідне від нього "безпечний" означало "позбавлений турбот", тобто той, кому не треба "пектися". Звідси пішло й слово "безпека", тобто "відсутність турбот". На відміну від нього "небезпека" набуло протилежного значення: "загроза турбот, неприємності", "необхідність піклуватися, берегтися, стерегтися". Від "безпеки" пішло і дієслово "безпечний", тобто усталювати безпечне становище. Це останнє утворило "забезпечувати" та цілу низку похідних форм: "забезпеченість", "забезпечення", "забезпечений" тощо.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДІ УКРАЇНИ" ЗЛОЖИЛИ:

ГУ ОДУМ-у (з устрічі українського громадянства С-ША й Канади — серпень 1964 р.)	\$200.00
З розигри Енциклопедії Українознавства — серпень 1964 року	\$100.00

Щиро дякуємо організаторам та учасникам за щедрість.

**Адміністрація та редакція
"Молодої України"**

З гаком

Ми часто кажемо: верста від гаком, або кілометр від гаком.

Що ж це за гак? Кубанський письменник Яків Гарасимович Кухаренко в своєму "Чабанському словарі" так пояснює це слово:

"Так — тридцята частина. Колись старші чабанських отар домовлялись доглядати отари за гак: коли минає рік, брали за роботу тридцять вирощену ними вівцю в хазяїна". Ось чому вираз "з гаком" означає не точну, не певну міру. Адже заздалегідь не знали, який приплід буде і скільки овець одержить чабан за "гак".

Занехаяти

Відкладаючи якусь роботу або зовсім відмовляючись від турботи про щось, наши не такі вже й далекі предки казали: "Нехай зажде", або "нехай зачекає". З певною інтонацією цю думку можна було передати просто словом "нехай". Від нього й пішло "занехати", "занехаювати". Про це свідчить і така приказка: "Нехай, нехай — та й зовсім занехаєш".

ГУМОР

Спіймав на брехні

Жінка бере в суді розлуку з чоловіком.

— У чому причина? — питав суддя.

— Головне в тому, що він у мене дурний, як пень.

— А що, хіба ви не знали про це, коли розписувались? — питав суддя.

— Тоді я не знала...

— А що ви скажете? — звернувся суддя до чоловіка.

— Бреше, знала вона...

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляємо українське громадянство про те, що
3 і 4 липня, 1965 року в Торонто відбудеться

ЮВІЛЕЙНА ЗУСТРІЧ

УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ТА СТАРШОГО ГРОМАДЯНСТВА

**на північно-американському континенті,
ПРИСВЯЧЕНА 15-ЛІТТЮ ОДУМ-у.**

Зустріч буде влаштована у відомій оселі "КИЇВ".

Забава відбудеться в розкішній залі готелю
"CLUB KINGSWAY", 100, The Queensway, Toronto.

**Дальші інформації будуть подані в наступних числах
журналу "Молода Україна".**

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ ЗУСТРІЧІ

ПРО КОТИВ

В Японії кажуть: "Кіт — це тигр, що єсть з рук". До них тут ставляться з повагою. У стародавньому Єгипті котів вважали священними тваринами. Коли кіт вмирав, уся сім'я голила собі брови на знак трауру, а саму тварину муміфікували. Одну з таких мумій можна побачити в музеї у Відні. Ще й тепер у Таїланді котів уважають посланцями неба. Легенда розповідає, що темна смуга на шиї сіамських котів нібіто залишилася від дотику Божої долоні. Як відомо, ці тварини дуже красиві, а до того ж прив'язані до людини. Населення Полінезії, індіянці Америки та... деякі європейці вірять у надприродну таємничу силу котів, особливо чорних. У вироках інквізіції чорний кіт завжди кваліфікувався як чаклун. У 1607 році "відьму" Ізабеллу Грэз спалено у Франції разом з її котом. Інший кіт виявився жертвою обряду. Під час коронації англійської королеви Єлизавети на воєннице поклали ляльку — зобра-

ження Папи Римського. Всередині її смажився невдаха-кіт, його вищання мало "сповістити" про сатану, який вселився у Папу.

Відомо, що коти набагато краще від собак розрізняють запахи. Враховуючи, що вони найшвидше відчувають отруйні гази, під час першої світової війни у британській армії було створено навіть спеціальний "котячий корпус". Щоб виявляти дефекти газових пристроїв, тварини тримали також на підводних човнах.

Зараз коти вже літають у космос. І хоч французи старанно приховують подробиці тренування та космічної подорожі першого кота-космонавта, проте дещо просочилось у пресу.

Ім'я цього кота — Фелікс. Тренувався він разом з п'ятнадцятьма своїми товаришами різної статі. Вони призначаються до прискорення, багато днів перебували у барокаметрі, дихали різними кисневими сумішами. Шість електродів, розміщених на тілі, фіксували котячу нервову реакцію. Не всі коти з честю ви-

тримали випробування. Десять кандидатів було викреслено із списку претендентів тільки тому, що вони дуже багато іли, не додержуючи цим самим ліміту ваги. Нарешті залишився тільки один кіт — Фелікс.

ГУМОР

Помилки батьків

— Так, так, помилки батьків завжди відбиваються на дітях, — говорять дві приятельки, що зустрілися на вулиці.

— О, так, свята правда, — каже малий Юрко, що стоїть тут же побіч, — як тільки батько напише мені домашнє завдання, я завжди двійку одержу.

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить 4% за депозити.
- Уділяє високі та дешеві позички.
- Асекурює ощадності до 2 тисяч, позички до \$10.000.
- Щоденне і вечірнє урядування.

ВПІШТЬСЯ І КОРИСТАЙТЕ

З ПОСЛУГ

У КРЕДИТОВОМУ СОЮЗІ!

404 Bathurst St, Toronto
Tel.: EM 3-3994

УВАГА! — Торонто та околиці! — УВАГА!

ЦЕ ОДИН ОСЯГ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ В ТОРОНТІ

ЦЕ ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖІ

BLOOR TRAVEL AGENCY

1190 Bloor Street West

Toronto, Ontario

Tel.: 535-2135 — 535-2136

У цьому бюро будуть в якнайкращий спосіб полагоджені всі Ваші проблеми, пов'язані з індивідуальними, груповими, відпочинковими та іншими подорожами.

ВСЕ ЦЕ НА РІДНІЙ МОВІ.

Чи ідете Ви літаком, пароплавом, поїздом, чи автобусом як в Канаді, так і в кожну іншу країну світу, все це полагодять на місці досвідчені власники

ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО БЮРА В ТОРОНТІ

МАРКІЯН КОГУТ і ДАРІЯ ЗАЛОЗЕЦЬКА

Замовлення готелів, спроваджування своїків, вироблення віз і паспортів, безкоштовні інформації та поради у справі еміграції та багато інших справ — все це легко полагодите в нашому бюро.

ВІДВІДАЙТЕ НАШЕ БЮРО!

УВАГА!

УВАГА!

Чистимо бесплатно печі (форнекси) і даемо бесплатно цілорічну обслугу

нашим сталим відборцям опалової оліви.

ЗАМОВЛЯЙТЕ В НАС ОЛИВУ

DNIPRO FUEL OIL LTD.

TORONTO —

196 Bathurst Street

Тел.: вдень і вночі: EM 6-6539

HAMILTON —

857 Woodward Ave.

Тел.: вдень і вночі: 549-9634

Користайте також з нашої БЕНЗИНОВОЇ СТАНЦІЇ при

509 Jane St. — RO 2.1969